

TABLA DE ERROS

Lugar do erro	Descrición
Materia P02G110V01102, apartado 'Resultados Aprendizaxe'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folia (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.
Materia P02G110V01102, apartado 'Avaliación da materia'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folia (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Infantil

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01101	Comunicación: Lingua española	1c	6
P02G110V01102	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil	1c	6
P02G110V01103	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil	1c	6
P02G110V01104	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos	1c	6
P02G110V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
P02G110V01201	Comunicación: Lingua galega	2c	6
P02G110V01202	Educación: Desenvolvemento motor	2c	6
P02G110V01203	Educación: Organización do centro escolar	2c	6
P02G110V01204	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación	2c	6
P02G110V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01301	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica	1c	6
P02G110V01302	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade	1c	6
P02G110V01303	Educación: Titoría e orientación coa familia	1c	6
P02G110V01304	Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá	1c	6
P02G110V01305	Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil	1c	6
P02G110V01401	Antropoloxía: Pensamento e cultura	2c	6
P02G110V01402	Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta	2c	6
P02G110V01403	Aprendizaxe das ciencias da natureza	2c	6
P02G110V01404	Didáctica da lingua e a literatura infantil	2c	6
P02G110V01405	Idioma estranxeiro I: Francés	2c	6
P02G110V01406	Idioma estranxeiro I: Inglés	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01501	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés	1c	6

P02G110V01502	Didáctica da expresión plástica e visual	1c	6
P02G110V01503	Educación física e a súa didáctica na idade infantil	1c	6
P02G110V01504	Exposición musical e a súa didáctica	1c	6
P02G110V01505	Lingua e literatura: Galego	1c	6
P02G110V01507	Lingua e literatura: Español	1c	6
P02G110V01508	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés	1c	6
P02G110V01601	Aprendizaxe das ciencias sociais	2c	6
P02G110V01602	Matemáticas para mestres: Educación infantil	2c	6
P02G110V01901	Coñecemento do medio natural	2c	6
P02G110V01902	Ética e deontoloxía profesional	2c	6
P02G110V01903	Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual	1c	6
P02G110V01904	Prevenición e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo	2c	6
P02G110V01905	Prevenición e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral	2c	6
P02G110V01906	Obradoiro de creatividade artística	2c	6
P02G110V01907	Xeografía para mestres	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01908	Aspectos didácticos e organizativos da educación especial	1c	6
P02G110V01909	Bases pedagóxicas da educación especial	1c	6
P02G110V01910	Didáctica da relixión católica	1c	6
P02G110V01911	Didáctica das matemáticas para a educación infantil	1c	6
P02G110V01912	Xogo na educación infantil	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01921	A educación física como medio de interdisciplinaridade	2c	6
P02G110V01922	Coñecemento da contorna a través da actividade física na educación infantil	2c	6
P02G110V01925	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01928	A linguaxe corporal	1c	6
P02G110V01929	Actividade física e diversidade na educación infantil	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01941	Agrupacións instrumentais para a escola	2c	6
P02G110V01942	Novas tecnoloxías para a educación musical na escola	2c	6
P02G110V01943	Técnica vocal e práctica coral	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G110V01944	Música nas culturas	1c	6

P02G110V01945	Expresión corporal e danza	1c	6
P02G110V01981	Prácticas externas: Practicum	An	48
P02G110V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación: Lingua española**

Materia	Comunicación: Lingua española			
Código	P02G110V01101			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Cuevas Alonso, Miguel			
Correo-e	mcuevasalonso@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber
CE42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	- saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.	- saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber facer - Saber estar / ser
CE49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.	- saber - saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	CB3 CB5 CG3 CG4 CG5 CG11 CE21 CE48 CE60 CT1 CT2 CT7 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16

Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CB1 CB2 CG1 CG6 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT7 CT17 CT19
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	CB1 CB2 CB4 CG6 CE42 CE48 CT12 CT14 CT19
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e *comunicativas.	CB1 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CG6 CE21 CE27 CE42 CE43 CE49 CT1 CT2 CT7 CT13 CT16
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	CB1 CE44 CE49 CE60 CT1 CT11
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	CB1 CB4 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT7 CT9
Coñecer a *fonología, a fonética e a ortografía da lingua española.	CB1 CE43 CE44 CE49 CT7 CT13

Coñecer e saber usar a gramática do español.

CB1
CE43
CE44
CE49
CT1
CT7
CT13
CT15

Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da *semántica, a *lexicología e a lexicografía do español.

CB1
CE43
CE44
CE49
CT1
CT7
CT9
CT13
CT15

Contidos

Tema

1. Cuestións xerais de comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (*PEA-UNESCO) 1.3. Mensaxes, sinais e supostos: procesos *inferenciales e *semióticos 1.4. O código na comunicación 1.5. Relevancia
2. Fonética e *fonoloxía do español	2.1. Fonética e *fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética *Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. *Fonoloxía. Ámbito de estudo. A *fonemática e a *prosodia. A fonema e a súa determinación. As fonemas do español. *Neutralización, *desfonologización e distribución *defectiva. A transcripción. 2.4. *Suprasegmentos. A *síllaba. O acento. A *entonación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de *sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías *gramaticales. 3.4. Unidades *sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. *Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. *Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A *lexicología e a *semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos *semánticos. Compoñentes do significado. Análise *paradigmático e *sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	0	16
Traballos tutelados	3	36	39
Sesión maxistral	30	40	70
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	16	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Traballos tutelados	Planificación, elaboración e revisión de traballos 'prácticos' e 'persoais' relacionados cos contidos da materia
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	En horario de clase. En sesión de *tutoría. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de problemas e dúbidas. Revisión de metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas.	10	CB1 CB3 CB4 CG6 CE27 CE42 CE43 CE44 CE49 CE60 CT1 CT2 CT13 CT17

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG11 CE21 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT2 CT7 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19
Traballos tutelados	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos 'prácticos' e 'persoais' relacionados cos contidos da materia	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG11 CE21 CE43 CE44 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17

Probas de resposta longa, Probas para avaliación das competencias que inclúen de desenvolvemento preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.

35

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG3
CG4
CG6
CE27
CE42
CE43
CE44
CE49
CT1
CT2
CT7
CT12
CT13
CT15
CT17

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos mediante o traballo autónomo	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG11 CE21 CE27 CE42 CE43 CE44 CE48 CE49 CE60 CT1 CT2 CT7 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
---	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os estudantes, para superar a materia, deberán obter o 50% de todas e cada unha do catro probas que integran a avaliación. No caso de que non superasen algunha das probas e, especificamente, as competencias de a materia, serán avaliados na segunda convocatoria durante o mes de xullo. Neste caso a avaliación realizarase mediante un exame. Aqueles estudantes que, por causa xustificada no comezo do curso académico, non poidan asistir regularmente a as clases teóricas, prácticas, actividades e exercicios que se desenvolverán nos espazos docentes destinados ás tarefas determinadas, deberán realizar, obrigatoriamente, as mesmas actividades e tarefas dos asistentes, e no mesmo prazo sinalado para ese efecto. As porcentaxes asignadas ás probas para os alumnos non asistentes serán exactamente os mesmos que os indicados para os estudantes asistentes.

Bibliografía. Fontes de información

- § Almela Pérez, R. (1999): Procedimientos de formación de palabras en español. Barcelona: Ariel.
- § Ayala Castro, M. A. (2001): Diccionarios y enseñanza. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá.
- § Di Tullio, A. (2005): Manual de gramática del español. Buenos Aires: La isla de la luna.
- § Escandell Vidal, M. V. (2007): Apuntes de semántica léxica. Madrid: Cuadernos de la UNED.
- § Gómez Torrego, L. (2002): Gramática didáctica del español. Madrid, SM.
- § Hernanz, M^a L & J. Mª Brucart (1987): La sintaxis (Principios teóricos. La oración simple). Barcelona: Crítica
- § Montolío, E. (coord.) (2000): Manual práctico de escritura académica (3 vols.). Barcelona: Ariel.

- § Real Academia Española (2009): Nueva gramática de la lengua española. 2 volúmenes. Madrid: Espasa.
- § Real Academia Española (2010): Nueva gramática de la lengua española. Manual. Madrid: Espasa.
- § Rodríguez Espiñeira, Mª J. & B. López Meirama (1998). Ejercicios de análisis sintáctico. Universidad de Santiago de Compostela, Lalia, series Minor, nº 6.
- § Sánchez Lobato, J. (coord.) (2006): Saber escribir, Madrid, Aguilar.
-
- § Bosque, I. y V. Demonte (eds.) (1999): Gramática descriptiva de la lengua española. (3vols). Madrid: Espasa Calpe.
- § Gómez Torrego, L. (2006): Hablar y escribir correctamente. Gramática normativa del español actual. Madrid: Arco/Libros. 2 tomos.
- § Rodríguez Ramalle, Mª T. (2005). Manual de Sintaxis del español. Madrid: Castalia Universidad.
- § Teso Martín, E. del (2007): Compendio y ejercicios de semántica II. Madrid, Arco/Libros.
-
- § Bosque, I. (2004). Redes. Diccionario combinatorio del español contemporáneo. Madrid: SM.
- § DCECH (1980-1991). Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico, de Juan Corominas, con la colaboración de José
- § DEA. (1999). Diccionario del español actual, de Manuel Seco, Olimpia Andrés y Gabino Ramos. Madrid: Aguilar.
- § DUE. (19982). Diccionario de uso del español, de María Moliner. Madrid: Gredos.
- § Pharies, D. (2002). Diccionario etimológico de los sufijos españoles. Madrid: Gredos.
- § REAL ACADEMIA ESPAÑOLA-ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA (2005). Diccionario panhispánico de dudas. Madrid: Espasa Calpe.

Ao longo do curso, os alumnos terán que consultar tamén fontes electrónicas tanto escritas, tales como xornais en rede (ex.: www.elpais.es; www.farodevigo.es) coma orais.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e a literatura infantil/P02G110V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Código	P02G110V01102			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Blanco Pesqueira, Antonia			
Profesorado	Blanco Pesqueira, Antonia Sierra Martínez, Silvia			
Correo-e	ablancop@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber

CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber - saber facer
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber - saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber - saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	- saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- Saber estar / ser
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- saber
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	- saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- Saber estar / ser

CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- Saber estar / ser
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	- saber
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- Saber estar / ser
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	- saber
CE55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	- saber facer
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber - saber facer
CE60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	- saber - saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber - saber facer
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer - Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - Saber estar / ser

CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Analizar e comprender os diferentes momentos históricos da educación infantil	CB3 CG12 CE1 CE13 CE26 CE27 CE28 CE29 CT1 CT3 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13

Conocer y analizar las diferentes teorías y modelos curriculares e cuestionar críticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE3
CE4
CE5
CE6
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE28
CE29
CE30
CE31
CE32
CE33
CE55
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de Educación infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencias da educación infantil.	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG9 CG10 CG11 CG12
Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto atendendo os principios teóricos básicos da globalización e as súa aplicación a etapa de educación infantil	CE1 CE31 CE32 CE33 CE55 CE59 CE60 CT2 CT6 CT8 CT9 CT13 CT14

Coñecer o rol do profesor de educación infantil e reflexionar sobre o profesor ideal , o seu nivel competencial e de formación	CB3 CG9 CG12 CE11 CE12 CE13 CT2 CT3 CT5 CT8 CT14 CT15
--	--

Contidos	
Tema	
1.A educación infantil desde os seus inicios á actualizade	Historia da infantici e historia de prespectiva actual de educación infantil- As axendas pendentes
2.Teorías e modelos curriculares	Concepto de currículo Tipos de currículo Funcións do currículo O currículo oficial e os curricula institucionais Principais modelos de ensino e de currículo de aplicación na educación infantil Diseño curricular Diseño de proxectos curriculares
3.Niveis de concreción curricular	Primerio nivel de concreción Segundo nivel de concreción Terceiro nivel de concreción
4. O curriculum de Educación Infantil	Característica do curriculum de Educación Infantil
5. Compoñentes didácticos do proceso de Ensenanza-aprendizaxe en Educación Infantil	- Objetivos e Competencia -Selección e secuenciación de contidos - métodos, principios y estrategias didácticas - Tareas de enseñanza y organización de procesos de enseñanza aprendizaxe - Construcción y análise de recursos e materiais didácticos - A evaluación do proceso de enseñanza-aprendizaxe
6.A programación na aula de educación infantil	Programación por competencias e proxectos
7.O profesor de Educación Infantil	Competencia e roles Formación continuada o longo de vida

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	30	45
Traballos de aula	15	3	18

Titoría en grupo	7.5	7.5	15
Prácticas externas	0	15	15
Traballos tutelados	0	15	15
Obradoiros	5	20	25
Probas de tipo test	1	7	8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	8	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte dos profesores dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante e en ocasións poderán ser realizadas colaborativamente con alumnos e profesores doutras facultades e universidades.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Obradoiros Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades
Prácticas externas	Se as circunstancias permíteno, desenvólvese algunha actividade externa á facultade en aulas de educación infantil onde se desenvolven prácticas innovación
Traballos tutelados	Estamos intentando organizar unha fórmula que permita unir esforzos e integrar contidos de diferentes materias de forma tal que eses traballos poidan adquirir un sentido máis profundo e interdisciplinar, diminuíndo, á súa vez, a *proliferación de traballos solicitados aos estudantes. O esquema de traballo para este cuatrimestre, susténtase sobre a idea de: 8 temas, 2 libros, unha película e 4 casos. Cada unha das actividades (libros, películas e casos) levará consigo a realización dun informe. A competencia xeral a traballar nesta materia é a expresión escrita, tarefa que estará presente durante todo o periodo de clases a través dun blog (cada día de clase dous estudantes subirán ao blog o traballado en clase). Dun caderno de clase no que, separadamente das notas ou apuntes que cada un desexe tomar, e incluírá un resumo de 6 liñas que cada estudante anotará ao finalizar cada sesión de clase. Pediranse, tamén, pequenas redaccións nas que haberá de expresarse a asunción dalgún rol vinculado á vida dos nenos pequenos ou ao traballo educativo con eles/as.
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	En particular para estes tipos de estratexias e, en xeral, para todo tipo de actividades, existirá unha atención personalizada para resolver as dúbidas ou problemas que xurdan. Esta atención poderá darse nas propias sesións de traballo, así como a través da plataforma FAITIC onde cada alumno se poderá pór en contacto, en tempo real, co profesorado. Tamén tedes a vosa disposicións as horas de titoría, que poden ser individuais ou grupais.
Titoría en grupo	En particular para estes tipos de estratexias e, en xeral, para todo tipo de actividades, existirá unha atención personalizada para resolver as dúbidas ou problemas que xurdan. Esta atención poderá darse nas propias sesións de traballo, así como a través da plataforma FAITIC onde cada alumno se poderá pór en contacto, en tempo real, co profesorado. Tamén tedes a vosa disposicións as horas de titoría, que poden ser individuais ou grupais.
Prácticas externas	En particular para estes tipos de estratexias e, en xeral, para todo tipo de actividades, existirá unha atención personalizada para resolver as dúbidas ou problemas que xurdan. Esta atención poderá darse nas propias sesións de traballo, así como a través da plataforma FAITIC onde cada alumno se poderá pór en contacto, en tempo real, co profesorado. Tamén tedes a vosa disposicións as horas de titoría, que poden ser individuais ou grupais.
Traballos tutelados	En particular para estes tipos de estratexias e, en xeral, para todo tipo de actividades, existirá unha atención personalizada para resolver as dúbidas ou problemas que xurdan. Esta atención poderá darse nas propias sesións de traballo, así como a través da plataforma FAITIC onde cada alumno se poderá pór en contacto, en tempo real, co profesorado. Tamén tedes a vosa disposicións as horas de titoría, que poden ser individuais ou grupais.

Obradoiros En particular para estes tipos de estratexias e, en xeral, para todo tipo de actividades, existirá unha atención personalizada para resolver as dúbidas ou problemas que xurdan. Esta atención poderá darse nas propias sesións de traballo, así como a través da plataforma FAITIC onde cada alumno se poderá pór en contacto, en tempo real, co profesorado.
Tamén tedes a vosa disposicións as horas de titoría, que poden ser individuais ou grupais.

Avaliación

Descrición

Cualificación Competencias Avaliadas

Neste apartado tomaranse en consideración nas actividades de aula, as entradas o blog e os comentarios as entradas doutros compañeiros, os resúmenes e comentarios incluídos no caderno de clase. Resultado de aprendizaxe: coñecer e analizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e doutras instancias

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE3
CE4
CE5
CE6
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CE19
CE20
CE21
CE22
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE28
CE29
CE30
CE31
CE32
CE33
CE55
CE59
CE60
CE61
CE62
CE63
CE64
CE65
CT1
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Prácticas externas	Tomaranse en consideración neste apartado as prácticas que se organicen nas aulas de educación infantil. tamén as aportacións voluntarias dos estudantes sempre que éstas teñan que ver coa temática da materia: asistencia a congresos, participación en actividades con nenos, tec. deberán estas debidamente xustificadas. Resultado de aprendizaxe: coñecer os diferentes niveis de concreción curricular e ser capaz de reproducilos nun esquema multimedia	10	CB1 CB3 CB4 CG7 CE24 CE25 CE26 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT13 CT15
Traballos tutelados	Neste apartado tomaranse en consideración os traballos ou informes individuais ou en grupo que se vaián realizando o longo do curso baixo a supervisión dos profesores. Tamén a defensa pública se así fora solicitado. resultado de aprendizaxe: Seleccionar, desenvolver e avaliar un curriculum de educación infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do curriculum e das competencia en educación Infantil. Preparar., seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos da Globalización e á súa aplicación as etapas da educación infantil	10	CB1 CB3 CB4 CG7 CE24 CE25 CE26 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT10 CT13 CT14
Obradoiros	Resultado de aprendizaxe: deseñar, elaborar obras didácticas que impliquen a utilización utilización de materiais: arcilla, papel, tics, etc.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CG12 CE8 CE9 CE11 CE12
Probas de tipo test	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados na proba tipo test e/ou reposta breve que se realizará o final do cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: analizar e comprender os diferentes momentos históricos da educación infantil	30	CB3 CG12 CE1 CE13 CE26 CE27 CE28 CE29 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT8 CT9 CT10 CT13 CT14 CT15

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103	20	CB3
Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203		CG9
Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/P02G110V01204		CG12
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205		CE11
Educación: Titoría e orientación coa familia/P02G110V01303		CE12
Ética e deontoloxía profesional/P02G110V01902		CE13
		CE21
		CT2
		CT3
		CT5
		CT8
		CT13
		CT14
		CT15

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para pasar satisfactoriamente a materia recoméndase asistir a clase. A puntuación final será a suma das puntuación obtida en cada unha das partes, debendo obterse a puntuación mínima de 5 para aprobar a materia. A semesmo é requisito ter aprobada a proba ou exame (2,5 sobre 5) para poder sumar as puntuación do resto das probas e actividades obxecto de avaliación

O formato do exament será concretado polos profesores durante a primeira semana de clase. É probable que se programe algunha actividade de coordinación con outras materias, de xeito tal que a súa avaliación será realizada polos profesores correspondentes. De ser así, comunicarse ao alumnado o primerio mes de clase. Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente as clases deberá comunicarllo ó profesorado durante o primeiro mes de clase. A avaliación a adoptar con este será realización dunha proba teórica dos contidos da materia (70%) e dun caso práctico (30%). As competencias non adquiridas na convocatoria de xanerio (1 periodo) poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Neste caso, matérase a notas das probas/actividades superadas ata esta segunda convocatoria. Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia, polo que a información aquí contida ten carácter orientativo e pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou circunstancias

Bibliografía. Fontes de información

- Antón, M. (2008). *Planificar la etapa 0-6* (2ª ed). Barceloan: Graó.
- Blanco Pesqueira, A. (2004). *Didáctica Xeral e Formación do Profesorado*. Vigo: S.P.U. Vigo
- Borghi, B.Q. (2005). *Los talleres en Educación Infantil. Espacios de crecimiento*. Barcelona: Graò.
- Borghi, B.Q. (2010). *Educar en el 0-3*. Barcelona: Graò.
- Gardner, H. (2011). *Las Inteligencias múltiples*. Barcelona: Paidós.
- Goldschmied, E. y Jackson, S. (2000). *La Educación Infantil de 0 a 3 años* (3ª ed.). Madrid: Morata.
- Majem, T. y Ódena, P. (2001). *Descubrir jugando*. Barcelona: Octaedro
- Willis, A. y Ricciuti, H. (2000). *Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años* (3ª ed.). Madrid: Morata.
- Zabalza, M.A. (2009). *Calidad en la Educación Infantil*. Madrid: Narcea.
- Zabalza, M.A. (2010). *Didáctica de la Educación Infantil* (6ª ed.). Madrid: Narcea.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil			
Código	P02G110V01103			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	de la Fuente Fernández, María Adoración			
Profesorado	de la Fuente Fernández, María Adoración			
Correo-e	delafuente@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ten un carácter instrumental porque se traballan as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a procura, tratamento, organización e representación da información. Neste sentido, serve de apoio a outras materias do plan de estudos. - Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de como ensinar e como aprender na escola dentro da sociedade da información e o coñecemento. <p>Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profes@r, de l@s alumn@s e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender coa tecnoloxía. Así coñecerás, entre outras cousas, a usar novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola ...</p> <p>Por último, como *maestr@ será necesario que sexas capaz de axudar aos teus alumn@s a desenvolverse neste novo ámbito tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o seu lecer e tempo libre, senón tamén para a súa formación como cidadáns libres e responsables.</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer

CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	- saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .	- saber
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.	- saber facer
CE57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	- saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber

CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre a nova contorna social e educativo que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE13 CE14 CE28 CE29 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21

Familiarizarse cos marcos legislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías da información e a comunicación na educación infantil.

CB5
CG1
CG2
CG3
CG7
CG9
CG12
CE25
CE29
CE33
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.

CB3
CB5
CG11
CE25
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Adquirir conceptos teóricos e habilidades prácticas para o emprego de habilidades que faculden ao alumno no manexo e aplicación dos novos medios tecnolóxicos e dixitais na súa formación continuada e o exercicio profesional.

CB2
CB4
CB5
CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CG12
CE10
CE29
CE41
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Ser capaz de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características dos alumnos e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.

CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CE25
CE28
CE29
CE41
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Identificar puntos fortes e débiles nos materiais dixitais avaliando e determinando as súas posibilidades de integración nos procesos de ensino-aprendizaxe.

CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Integrar os novos medios de comunicación nos procesos de ensino-aprendizaxe.

CB5
CG3
CG7
CG9
CG10
CG11
CG12
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadoras axustándose ás necesidades de contornas específicas.

CB4
CB5
CG11
CE28
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos da formación como futuros docentes e tomar conciencia de que o ensino é un labor de equipo.	CB2 CB5 CG4 CG5 CE29 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
---	---

Traballar autónomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.	CB5 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT21
--	--

Contidos

Tema	
PARTE TEÓRICA	-
Tema 1: Recursos, novas tecnoloxías e tecnoloxías da información e a comunicación a educación.	1.0. O TIC na sociedade da información 1.1. A alfabetización tecnolóxica e competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual e dixital, 1.3. Papel das escolas na sociedade da información 1.4. A integración do TIC en contextos educativos: - Factores que inflúen na integración - Perspectivas e modelos curriculares de integración do TIC - Proxectos europeos, a *implementación nacional e galega do TIC nas escolas
Tema 2: O emprego das ferramentas principais Internet.	2.0 Recursos Web para a educación 2.1. Ferramentas de comunicación na educación 2.2. Aplicacións educativas da Web 2.0 2.3. Metodoloxías traballan con Internet na aula: *Webquest, cazas tesouro ... 2.4. Novas posibilidades e desafíos educativos na rede: - Seguridade dos nenos en Internet - Contornas virtuais de ensino-aprendizaxe - Traballar en colaboración con TIC - Realidade Aumentada

Tema 3: Aplicación didáctica organizacional, administrativo e de lecer novas tecnoloxías na educación.

- 3.1. Linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas:
 - Lectura de imaxes. Unha imaxe dixital.
 - Unha televisión e a publicidade na aula.
 - Outros medios de comunicación de masas na aula
- 3.2. Uso educativo de vídeo e o cinema:
 - Funcións do vídeo no ensino
 - Metodoloxía, uso e explotación dos vídeos educativos
 - Integración de cinema na educación
- 3.3. Inclusión educación con apoio do TIC:
 - As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipos e funcións.
 - Criterios para a inclusión no plan de estudos.
 - Vantaxes e criterios para o uso do TIC na inclusión dos estudantes.
- 3.4. Novos recursos TIC para os procesos de ensino e aprendizaxe:
 - Faga libro de texto para os libros dixitais
 - Metodoloxía de traballo con lousa dixital interactiva (PDI) na aula
 - Espazos TIC: aula, aula de informática ou de aprendizaxe *Ubicuo
- 3.5. A avaliación e *tutoría a través do TIC:
 - A carteira e a rúbrica para a avaliación e seguimento da aprendizaxe
 - A acción titorial mediado por TIC
- 3.6. *m-*learning (aprendizaxe móbil) e o movemento *BYOD (*Bring *Your *Own *Device) nas escolas.
- 3.7. Recursos multimedia para a educación:
 - Concepto, clasificación e características de multimedia educativos
 - Funcións e directrices para o uso dos cursos educativos multimedia
 - Selección e avaliación dos multimedia educativos
 - Deseño e elaboración de materiais didácticos multimedia
- 3.8. Robótica e impresoras 3D en Educación Infantil

PARTE PRÁCTICA:

Actividades aplicación dos coñecementos a situacións concretas e adquisición das competencias básicas e de procedemento relacionadas materia. Desenvolvido por TIC de forma autónoma no espazo especial con equipo especializado. As prácticas, que especificado na primeira semana de clase en termos de coñecemento Estudantes anteriores e a dispoñibilidade de recursos, serán proxectos a traballar de forma individual ou en pequenos grupos e virarán en col dos temas abordados na teoría, e ao redor dos seguintes eixos:

1. Ferramentas para o traballo *colaborativo na rede.
2. Análise e selección de materiais e recursos educativos en formato Dixital
3. Planificación e deseño de materiais e recursos educativos en formato Dixital
4. Ferramentas para a *tutoría, xestión e organización do centro e na aula.
5. escola dixital periódica
6. televisión e a escola de radio dixital
7. Os dispositivos móbiles na aula (*tabletas, *smartphones, iPod ...) e *BYOD
8. Protección de datos e seguridade dos nenos en Internet
9. Realidade Aumentada
10. Libros electrónicos
11. stop-*motion
12. Mapas de son *georreferenciada
13. Robótica no xardín de infantes
- 14 Calquera outras cuestións afíns, e previamente negociado con profesor

O produto final será un e-*portfolio a desenvolverse ao longo do prazo e que debe conter, entre outros, a colección ou compilación en formato dixital para cada unha das tarefas e reflexións cada estudante será *ensablado, mantemento e coidado.

O resultado final da práctica será defendido oralmente ao final de semestre. Esta sesión contará coa defensa dunha parte do proxecto en Inglés e unha sesión de carteis.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	1	5	6
Titoría en grupo	2	10	12
Prácticas en aulas de informática	30	45	75
Sesión maxistral	16.5	16.5	33
Probas de tipo test	0.5	3.5	4

Cartafol/dossier	2	14	16
Probas de resposta curta	0.5	3.5	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Prácticas en aulas de informática	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e *procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática.
Sesión maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou en grupo.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de *tutoría sinalado.
Traballos de aula	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de *tutoría sinalado.
Prácticas en aulas de informática	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de *tutoría sinalado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
--	------------	--------------------------------------

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE10
CE13
CE14
CE25
CE28
CE29
CE33
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Prácticas en aulas de
informática

Presentación/exposición I:
Producción das actividades prácticas de laboratorio.

25

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE10
CE13
CE14
CE25
CE28
CE29
CE33
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

- CB1
 - CB2
 - CB3
 - CB4
 - CB5
 - CG1
 - CG2
 - CG3
 - CG4
 - CG5
 - CG6
 - CG7
 - CG8
 - CG9
 - CG10
 - CG11
 - CG12
 - CE10
 - CE13
 - CE14
 - CE25
 - CE28
 - CE29
 - CE33
 - CE41
 - CE50
 - CE57
 - CE61
 - CT1
 - CT2
 - CT3
 - CT4
 - CT5
 - CT6
 - CT7
 - CT8
 - CT9
 - CT12
 - CT13
 - CT14
 - CT15
 - CT16
 - CT17
 - CT21
-

Cartafol/dossier

Presentación/exposición II: Resultados das actividades prácticas de laboratorio en formato e-portfolio. Inclúe a defensa e a exposición do produto final e a sesión póster.

25

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE10
CE13
CE14
CE25
CE28
CE29
CE33
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE10
CE13
CE14
CE25
CE28
CE29
CE33
CE41
CE50
CE57
CE61
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

- Para aprobar a materia é necesario ter un *puntaje mínimo na teoría (2,5 puntos sobre 5) e prácticas (2,5 puntos sobre 5). As competencias non adquiridas en xuño serán avaliados en xullo e, se non superar, non notas gardadas para o seguinte curso.

- Para ser cualificados / *as a través de avaliacións continuas establecidas para apoiar aos estudantes, polo menos, o 70% das sesións prácticas e teórico, respectivamente. Outras situacións excepcionais que merecen un tratamento específico serán analizados no tempo.

- As datas de tomar o oficial de exame final, que realizará as obrigatorias estudantes non asisten a superar o asunto incluírase no calendario de exames da Facultade.

- O lugar de publicación das cualificacións e a revisión será no taboleiro de anuncios da oficina de profesorado e/ou Plataforma Tema responsable ou calquera outro espazo dixital que vostede especifique. Se o alumno/a non especificada durante a primeira semana de clases, enténdese que dá o permiso para que os seus datos (nome completo e DNI) apareza nas listaxes de notas. A data da revisión será publicada pola Facultade ou na súa falta polo profesor.

- De acordo coa normativa vixente, con independencia da asistencia Súa ou non as clases, os estudantes gozarán de condicións avaliación equivalente.

Bibliografía. Fontes de información

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J, Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento, 2011, Madrid: Pirámide.

Raposo Rivas, M., Novas tecnoloxías aplicadas a educación: aspectos técnicos e didácticos, 2002,

Raposo Rivas, M. y Martínez Figueira, M.E. (coord.), As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible., 2012, Noia: Toxosoutos.

Martínez Figueira, M.E. (coord.), TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo., 2013, Vigo: Universidade de Vigo.

Unha lectura recomendada:

- Raposo, M., Martínez, M.E. y Doval, M.I. (2012). "La guía de aprendizaje como instrumento para la orientación del trabajo autónomo en materias TIC". En X.M. Cid, X. Rodríguez, D. Gonçalves (coord.), *Fenda Digital: TIC, Escola e Desenvolvemento Local* (346-357). Porto: Escola Superior de Educação de Paula Frassinetti (ESEPF).
- Martínez, M.E.; Raposo, M.; Añel, M.E. (2012). Acciones para la inclusión del alumnado derivadas de la normativa en la Comunidad Autónoma Gallega (España). *Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 10(4), 135-148. Disponible en: <http://www.rinace.net/reice/numeros/arts/vol10num4/art9.pdf> (fecha de consulta: 11/05/2013).

Outras lecturas recomendadas:

Libros:

- Raposo Rivas, M. e Doval Ruiz, Mª I. (2005) Practicando con TICs en contextos formativos. Ourense: Aceroplus.
- Cabero Almenara, J. (Coord); Alonso García, C. M. y otros (2007) Tecnología educativa. Madrid: McGraw-Hill, Interamericana de España.
- Cabero Almenara, Julio y Romero Tena, Rosalía (coords.) (2007) Diseño y producción de TIC para la formación. Barcelona: UOC Editorial.
- Cabero, J; Córdoba, M. y Fernández Batanero, J. M. (Coords.) (2007) Las TIC para la igualdad. Nuevas tecnologías y atención a la diversidad. Sevilla: Eduforma.
- Salinas, J., I. Aguaded e J. Cabero (coords.) (2004) Tecnologías para la educación: diseño, producción y evaluación de medios para la formación docente. Madrid: Alianza Editorial.

Revistas:

- Aula de innovación educativa. Podes consultar os índices dos artigos na web da Editorial.
- Bordón. Podes consultar os índices dos artigos na web da Editorial.
- British Journal of Educational Technology. Revista cuatrimestral. Publicada dende 1970 polo National Council for Educational Technology (NCET), Milburn Hill Road, University Science Park. Coventry, CV4 7JJ, UK, London W1. ISSN: 0007-1013. Podes consultar os índices dos artigos na web da Editorial.
- Cuadernos de Pedagogía. Podes consultar os índices dos artigos na web da Editorial.
- COMUNICAR Revista de medios de comunicación y educación. Grupo Pedagógico Andaluz "Prensa y Educación" ISSN: 1134-3478.
- Edutec Revista Electrónica de Tecnología Educativa.
- Pixel-Bit. Revista de Medios y Educación. Editada polo Secretariado de Recursos Audiovisuales y Nuevas Tecnologías. Universidad de Sevilla.
- Quaderns Digitals. Revista de Nuevas Tecnologías y Sociedad.
- RED, revista de educación a distancia.
- Revista de Educación. Ministerio de Educación, Política Social y Deporte. Disponible en Internet os artigos completos.
- Revista Red Digital (do Ministerio de Educación).
- Revista Iberoamericana de Educación a Distancia (RIED). Disponible en versión dixital, os artigos completos.
- Revista Latinoamericana de Tecnología Educativa (RELATEC).

- RUSC. Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento. UOC. Disponible online, de forma completa.
- TELOS. Cuadernos de comunicación e innovación. Disponible on-line.

Enlaces de interese educativo:

Institucionais:

- Centro de Investigación y Documentación Educativa (CIDE), (Ministerio de Educación), EDUCARED (Fundación Telefónica).
- European Schoolnet. É unha iniciativa única, un marco de traballo para a colaboración entre Ministerios Europeos de Educación, pretende aunar a información das distintas redes de educación europeas. (preme)
- Instituto de Tecnologías Educativas (ITE), do Ministerio de Educación.
- Portal educativo da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia.
- Canle da Consellería de Educación en YouTube.
- Canle TV Educativa da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.
- Portal de contenidos de Extremadura.
- Portal de recursos educativos de Navarra.
- Portal Educativo da Comunidade Valenciana - Escola lliurex.
- Portal Educativo de Andalucía - Averroes.
- Portal Educativo de Aragón.
- Portal educativo de Castilla e León.
- Portal Educativo de La Rioja.
- Portal Educativo de Madrid - EducaMadrid.
- Portal Educativo de Murcia - EDUCARM.

Bancos multimedia:

- Da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.
- Do Instituto de Tecnologías Educativas (ITE).

Bibliotecas:

- Google Print. Unha enorme biblioteca virtual onde podes buscar calquera tema de xeito tan sinxelo como o fas en Google. Nos resultados poden aparecer libros con copyright (dos que só poderás ver unhas páxinas) ou libros de acceso público que poderás ver na súa páxina web.
- Proxecto Gutenberg. Máis de 17000 libros de acceso público en liña. Principalmente en inglés.
- Proxecto Meiga. Proxecto que integra as bibliotecas da comunidade galega. Os usuarios teñen a posibilidade de acceder á rede virtual de bibliotecas, a chats, a mensaxes e á consulta dos catálogos en tempo real. Pódese utilizar como ferramenta pedagóxica na aula.
- Universal Library. Miles de libros en formato dixital. Maioritariamente ingleses. Proxecto da Universidade de Carnegie Mellon.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/P02G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Educación: Tutoría e orientación coa familia/P02G110V01303

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

1) Asistencia continua ás sesións da teoría e a práctica. A asistencia considérase principalmente para siga o tema polos estudantes e para a avaliación por parte dos profesores, o grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentales. Máis de 3 faltas consiste na presentación obrigatoria ao exame práctica. 3 ou menos faltas terán que recuperarse segundo o acordado co profesor. 2) dominio do informática nivel de usuario, que é o manexo de aplicación xeral (por exemplo, un procesador de texto, unha base de datos e un programa de presentación), o correo electrónico e Internet. 3) Actitude favorable e receptivo á experimentación e a exploración das posibilidades que ofrece a tecnoloxía no campo da educación. 4) Que os estudantes non asistentes comuníqueo canto antes para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que seguiron. 5) Emprego ético da tecnoloxía móbil na aula. 6) Dispor de conta *Gmail e *Uvigo 7) conta de *Dropbox

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos**

Materia	Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos			
Código	P02G110V01104			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Maceira Gago, Antonio Delfín			
Profesorado	Maceira Gago, Antonio Delfín			
Correo-e	amaceira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	
CT8	Toma de decisións	- saber - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	
CT16	Adaptación a novas situacións	
CT17	Creatividade	
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	
CT21	Motivación pola calidade	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer conceptos introductorios da Psicoloxía Evolutiva.
 Coñecer o desenvolvemento da Psicoloxía Evolutiva da infancia nos períodos 6-12 anos e recoñece-las características da personalidade da infancia e cómo se ve influída pola herdanza e o medio.
 Recoñece-la identidade da etapa e as súas características cognitivas, comunicativas, sociais e afectivas.
 Saber promove-la adquisición de hábitos en torno á observación.

CT1
 CT2
 CT3
 CT7
 CT8
 CT9
 CT11
 CT12
 CT13
 CT14
 CT16
 CT17
 CT20
 CT21

Contidos

Tema	
Tema 1: Modelos teóricos explicativos do desenvolvemento	t. 1) Principais achegas teóricas. As grandes controversias conceptuais do desenvolvemento: o papel da herdanza e do medio; o problema dos estadios; os períodos críticos.
Tema 2: O desenvolvemento humano	(st. 2) Características e determinantes fundamentais. Etapas do desenvolvemento
Tema 3. O desenvolvemento físico e psicomotor entre os 0 e os 6 anos I.	Neurodesenvolvemento infantil
Tema 4. O desenvolvemento cognitivo entre os 0 e os 6	(st. 3) O desenvolvemento físico. Psicomotricidade. Lateralidade.
Tema 5. O desenvolvemento psicosocial, afectivo e da personalidade entre os 0 e os 6 anos	(st. 4) O desenvolvemento intelectual e procesos cognitivos básicos entre os 0 e os 6 anos: o pensamento infantil. O desenvolvemento da atención, a memoria e o coñecemento.
Tema 6 Desenvolvemento da comunicación	(st. 5) O desenvolvemento da personalidade, o coñecemento de sí mesmo. O desenvolvemento emocional. O desenvolvemento do xénero dos 0 anos á 6.
Tema 7. O desenvolvemento psicolóxico durante a adolescencia.	O coñecemento social. O desenvolvemento e a conducta social. O grupo de iguais. O desenvolvemento moral. (st.6) Teorías da linguaxe. Neurolinguaxe. Adquisición e desenvolvemento. (st. 7) Os cambios físicos na puberdade. Do pensamento formal ó cambio conceptual na adolescencia: a concepción piagetana das operacións formais; o razoamento na adolescencia. O desenvolvemento da personalidade. Desenvolvemento moral. O desenvolvemento social

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debates	10	10	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	10	14
Sesión maxistral	15	30	45
Actividades introductorias	8	0	8
Traballos tutelados	10	40	50
Probas de tipo test	1	0	1
Observación sistemática	4	0	4
Probas de autoavaliación	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debates	Actividades na que dous ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto co alumnado, así como a presentar a materia
Traballos tutelados	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).

Atención personalizada

	Descripción
Debates	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado

Traballos tutelados	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado
---------------------	---

Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado
---	---

Sesión maxistral	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado
------------------	---

Actividades introductorias	Tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado
----------------------------	---

Avaliación

	Descripción	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debates	Os alumnos discuten e aportan sobre un tema, previamente preparado mediante lectura	5	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT20 CT21

Traballos tutelados	Presentación a os Grupo C do traballo que se está a realizar. Realización dun traballo en grupo, referidos á materia, cun compoñente básico de aplicación práctica. Exposición pública do mesmo. Se valora a presentación do traballo, tasnto escrita como oral: o aspecto práctico do mesmo. O deseño con carácter científico.	40	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT20 CT21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia.	15	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT20 CT21
Sesión maxistral	Sesión maxistral Exposición dos contidos da materia a través de probas orais ou escritas. Exame tipo test sobre os contidos xerais	40	CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT20 CT21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para optar a la evaluación continua se exige la asistencia regular de, al menos el 80%, de las sesiones de clase, trabajos tutelados y tutorías de grupos.

Para superar la materia será necesario que los estudiantes obtengan en cada prueba o actividad objeto de evaluación como mínimo el 50% de la calificación de cada apartado.

Aquellos estudiantes que no superen alguna de las pruebas de evaluación podrán recuperarlas en las fechas oficiales correspondiente a la segunda evaluación, en el mes de Julio.

En el caso de que algún estudiante no pueda seguir la evaluación continua y el trabajo en grupo tutorizado por la docente realizará una prueba de contenidos teóricos sobre la materia, que supondrá un 50% de la nota, un comentario sobre una monografía, 20% y un trabajo teórico-práctico al que le corresponderá el 30% de la calificación final. Para superar la

materia será preciso que los estudiantes obtengan en cada una de las partes (teórica y práctica) un 50% de la calificación total de las mismas.

Las fechas para la realización de los exámenes serán las mismas que los estudiantes de evaluación continua.

Las fechas oficiales de los exámenes pueden consultarse en la web de la facultad en el espacio 'exames 15/16'

Bibliografía. Fuentes de información

González, A. M. et al. , Psicología del desarrollo: teoría y práctica , 1995,

Mariscal, S., Desarrollo psicológico a lo largo de la vida, 2009, Mac Graw Hill

Coll, C. et al., Desarrollo psicológico y educación. Vol. I Psicología de la educación, 2001, Alianza

Berger, , Psicología del desarrollo. Vol. 1, 2009, Panamericana

Papalia, D. & Olds, S. W. , Desarrollo humano 12 edic, 2012, MacGrawHill

Cabezuelo, G., Desarrollo psicomotor: desde la infancia a la adolescencia, 2010,

Garrido,V; et al., Adolescencia, Aprendizaje y personalidad. Problemas y soluciones, 2012,

Bartres, D, Bases genéticas de la conducta, 2008,

Giménez-Dasi,M; Mariscal, S., Psicología del Desarrollo, Vol. II , 2008, Mac Graw Hill

Santrock, J. W., Desarrollo infantil. 11 ed, 2007, McGrawHill

López,F; Exebarria, I. et al., Desarrollo social y afectivo, 2003, Pirámide

Cantón Duarte,J et al., Desarrollo socioafectivo y de la personalidad, 2011, Alianza

Vila, A., Desarrollo y evaluación del autoconcepto en la edad infantil, 1999,

Villegas,M., El error de Prometeo, 2011, Herder

Barros, V et al., Evaluación Psicopedagógica de 7 a 11 años, 2001,

Castro, E, et al., Evolución del pensamiento en el niño: El pensamiento preoperativo a las operaciones concretas. Prácticas, 2006,

Serrano Fernández, A., Inteligencias múltiples y estimulación temprana. Guía, 2005, Trillas

Carranza, J.A, Manual de prácticas de psicología del desarrollo, 2010, Univ. de Murcia

Muñoz Garcia, A., Psicología del desarrollo en la etapa de educación Primaria, 2010, Pirámide

Delgado Egido, B, Psicología del desarrollo. Vol.2, 2008, Ma Graw Hill

Gardner, O., Feldman et al., Proyecto Spectrum T. I-II-III-IV, , Morata

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía da educación**

Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	P02G110V01105			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Traba Díaz, Amada			
Profesorado	Lage Picos, Jesús Adolfo Porto Porto, Benjamín Torres Outón, Sara María Traba Díaz, Amada			
Correo-e	amadat@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Materia de formación básica na formación inicial do profesorado de Educación Infantil, imprescindible para que as e os futuros docentes comprendan a complexidade dos procesos e relacións educativas. O programa pretende chegar as dimensións estruturais e ideolóxicas que preceden, condicionan e entrelazan os procesos educativos.</p> <p>A reflexión que se fai nesta materia debería contribuír a unha praxe docente racional e consciente. Os contidos céntranse fundamentalmente nos procesos de socialización e nas súas axencias e ámbitos principais, e, nomeadamente, na escolarización nas sociedades modernas; mais tamén se dá a debida importancia aos aspectos xerais da disciplina sociolóxica.</p> <p>Preténdese:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abordar os aspectos sociais -non pedagóxicos nin didácticos- implicados nos procesos educativos. - Contextualizar os procesos educativos no seu medio social e histórico, nomeadamente na actualidade. - Adquirir coñecementos básicos de Socioloxía e poder usar as súas achegas teóricas como ferramentas de análise e comprensión da realidade social e educativa. - Incorporar coñecementos de disciplinas afíns. - Desenvolver capacidades de comprensión e análise do medio social e a capacidade de aplicación para avaliar e prever o impacto, máis alá da aula e da práctica profesional diaria, na integración da comunidade, na resolución de conflitos e na innovación educativa. 			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber

CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.	- saber facer
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	- saber facer
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber - saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	- saber
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	- saber - saber facer
CE37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	- saber
CE43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.	- saber facer
CE48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	- saber facer
CE62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.	- saber - saber facer
CE63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.	- saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber facer
CE67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

O alumnado deberá acadar os seguintes resultados	CB1
	CB2
Adquirir coñecementos que permitan:	CB3
- Empregar as achegas teóricas da socioloxía como ferramenta de análise e comprensión da realidade.	CB4
- Analizar a educación como un feito social, como unha institución básica na sociedade actual. Analizar as súas funcións sociais e as súas transformacións e conflitos.	CB5
- Coñecer a evolución da institución familiar, os diferentes tipos de familias, os diferentes estilos de vida e de educación; ver a educación dende a perspectiva familiar para poder interreactuar eficazmente coas familias	CG2
	CG5
	CG7
	CG9
- Comprender as demandas institucionais da educación no contexto actual: familias, relacións de xénero, relacións interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, desigualdade, segregación, discriminación, inclusión e exclusión social, desenvolvemento sostible.	CG10
	CG11
	CG12
- Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías, así como dos cambios nas relacións de xénero e interxeracionais.	CE1
	CE4
- Poder desenvolver e avaliar as accións dentro e fóra do centro educativo destinadas á formación cidadá.	CE10
- Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos, nomeadamente aqueles máis profundos como os que se relacionan coa estrutura social e as transformacións sociais, e tamén con fenómenos máis conxunturais ou específicos como a evolución da economía e do mercado de traballo.	CE11
	CE12
	CE13
	CE14
	CE23
Adquirir destrezas metodolóxicas que permiten desenvolver os contidos anteriores a través do traballo autónomo individual e en equipo como:	CE24
	CE25
- Aprender a seleccionar e xerarquizar a información	CE26
- Planificar o traballo.	CE27
- Acadar metas concretas.	CE28
- Establecer obxectivos e medios	CE29
- Avaliar custos e posibles limitacións do traballo de investigación empírica.	CE30
- Capacidade para redifinir obxectivos ou medios se estes non se axustaren aos fins establecidos.	CE31
- Analizar resultados e proceso de investigación	CE36
- Sistematizar e presentar oralmente e por escrito os contidos previstos.	CE37
	CE43
	CE44
Adquirir destrezas tecnolóxicas:	CE48
- Coñecer as ferramentas básicas de informática e audiovisual (procesador de texto, power point, folla de cálculo, acceso a internet, programas multimedia e gravación de voz ou vídeo)	CE62
	CE63
- Traballar con fontes e bases de datos estatísticos	CE64
- Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación	CE66
- Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural	CE67
	CT1
	CT2
Adquirir destrezas lingüísticas:	CT3
- Comprensión de textos complexos	CT5
- Expresión escrita, comunicación oral en público.	CT6
- Capacidade para facerse entender (oral e escrita)	CT7
- Resumir e articular información complexa ou de fontes diferentes.	CT8
	CT9
Adquirir destrezas sociais que permitan desenvolver tarefas colaboradoras:	CT10
- Capacidade de escoitar e comprender aos demais.	CT11
- Capacidade de captar a atención do receptor.	CT12
- Capacidade para adaptarse á axenda de traballo para cumprir obxectivos.	CT13
- Capacidade para organizar, adaptar ou reorganizar o traballo.	CT14
- Capacidade para asumir a responsabilidade propia e do grupo.	CT15
	CT16
	CT17
	CT18
	CT19
	CT20
	CT21

Contidos

Tema

TEMA 1.- A perspectiva sociolóxica: perspectivas teóricas e conceptos xerais. A perspectiva teórica da Socioloxía

- Perspectiva sociolóxica, perspectiva global e perspectiva sociolóxica na vida cotiá. A Socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento.
- Teoría sociolóxica: principais paradigmas e novas perspectivas (mención á perspectiva de xénero). O debate entre estrutura e acción

Conceptos xerais ou básicos:

- Que entendemos por sociedade, evolución e tipos de sociedade
- Individuo e sociedade, achegas da socioloxía clásica: Marx, Weber e Durkheim (conflito, racionalización, función, anomia)
- Cultura: conceptualización, diversidade cultural, subcultura e contracultura; símbolos, valores, normas, desviación e control social
- Estrutura social e interacción (status e rol)
- Estratificación social: clase, xénero e etnia
- Grupos e organizacións
- Que é a socialización

Apéndice metodolóxico básico para a realización do proxecto de investigación

- Metodoloxía, nocións básicas para o traballo de investigación: a definición do problema, as achegas teóricas, a formulación da hipótese, a esollida do deseño (distinción métodos e ferramentas básicas), recollida e compilación dos datos, interpretación dos resultados, elaboración de informe.

TEMA 2.- Socioloxía da familia e da infancia

Análise sociolóxica da familia

- Que son as familias? Definición, natureza e evolución histórica
- Principais perspectivas teóricas: funcións, desigualdade, patriarcado e análise micro.
- A transformación da institución familiar na actualidade, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional.
- A cara escura das familias

A análise sociolóxica da infancia

- A construción social da infancia, as perspectivas teóricas sobre a infancia, a infancia maltratada e excluída, a infancia postmoderna
- A socialización na infancia no marco da familia e da escola. Os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola. A socialización no xénero como exemplo de socialización diferencial e de transformación

TEMA 3.- Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas

O contexto social actual, cambio e transformación acelerada

- Cambios sociodemográficos
- Relación entre sistema social e sistema educativo, xenealoxía do sistema escolar -Características comúns e xerais dos sistemas educativos (xeneralidade, obrigatoriedade, ramificación, burocratización)
- A eficacia da socialización escolar e o acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas, innovación e reforma

Apéndice coas explicacións teóricas da relación entre educación e sociedade: da achega dos clásicos aos paradigmas actuais.

TEMA 4.- Educación e cidadanía

- A estratificación social e as súas consecuencias no sistema educativo, nos grupos sociais e nos individuos: discriminación, inclusión/exclusión social, participación na vida política e económica
 - A teoría social aborda a desigualdade
 - A relación entre clase social e educación
 - O xénero como categoría relevante na desigualdade educativa. O sexismo no currículo e na interacción
 - A diversidade cultural, a interculturalidade na sociedade global.
-

TEMA 5.- As función sociais do sistema educativo - A socialización para o traballo como elemento fundamental da relación entre a escola e a sociedade
 - A importancia da formación cívica nunha sociedade democrática
 - A socialización para o consumo e o patriarcado no noso modelo
 - A construción do consenso social a través da educación escolar
 - A creación de identidade nacional
 - A regulación do mercado de traballo
 -A custodia da infancia.

TEMA 6.- Cultura e educación: culturas familiares e cultura escolar - Que é o currículo dende a perspectiva sociolóxica: expreso, evidente, visible, oculto, invisible, omitido; saberes, hábitos, espazos e tempos, a organización escolar como elemento esencial na análise do currículo
 - As relacións sociais do proceso educativo: inculcación, selección/omisión, segregación/inclusión
 Relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola.
 - Os negos de xénero, de clase e étnicos no sistema educativo e factores sociais de rendemento escolar relacionados.

Achegas teóricas relevantes:

- A reprodución cultural e social na escola
- A violencia simbólica.
- Lingua e currículo
- A escola aparello de poder disciplinario

TEMA 7.- Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos

- A aula como microsociedade: significación social da aula e da relación educativa, poder e estratificación: xénero, clase e etnia
- A análise sociolóxica do profesorado. A feminización da profesión docente
- A aula como marco de comportamento: negociación, estigma e resistencia
- A comunicación na aula e a constitución do individuo illado
- Resolución de conflitos: aprender a amar na escola, a importancia da educación afectiva a da aplicación de modelos integradores baseados no concepto de construción social

TEMA 8.- A escola debe responder a o novo modelo de sociedade. o impacto das TICs na educación

- A revolución das TICs e a sociedade da información, impacto na economía, na democracia, nas relacións sociais, a creación de novas culturas e os riscos

Sinexías e oportunidades das TICs para transformar o modelo, novos contornos de aprendizaxe e de relación, a transformación do espazo/tempo, eliminación de barreiras no acceso

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	3	0	3
Traballos tutelados	10	20	30
Presentacións/exposicións	8	6	14
Foros de discusión	0	3	3
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	16	16
Prácticas autónomas a través de TIC	4	0	4
Seminarios	5	10	15
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudos/actividades previos	0	20	20
Sesión maxistral	10	0	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	20	30
Probas de resposta curta	1	0	1
Cartafol/dossier	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición

Titoría en grupo

• **Descrición:** este é un tempo reservado para atender e resolver dúbidas do alumnado. Durante este curso cada alumna/o deberá dedicar 3 horas a esta actividade.

• **Obxectivos:**

Atención, seguimento e orientación do alumnado.

Intercambiar información, perspectivas e coñecementos.

Favorecer o feedback entre as persoas que compoñen o curso: entre o propio alumnado e entre docente e alumnado sobre os contidos e tarefas desenvolvidas na materia.

Seguimento da comprensión de conceptos e contidos así como resolución de dúbidas.

Asesoramento na procura de información.

• **Modalidade:** guiada.

• **Natureza:** teórica e práctica.

• **Escenario:** despacho 113, aulas C ou B

• **Grupos:** reducido (entre 4 e 9).

• **Tarefas do alumnado:** identificar as dúbidas e problemas de comprensión e formulalas, se pode ser, con posibilidades de resolución.

Traballos tutelados

• **Descrición:** actividades que realiza o alumnado, algúns exemplos poden ser:

-Recensións sobre artigos científicos de actualidade.

-Traballos monográficos

-Procura de información en publicacións, bases de datos, artigos, libros... sobre un tema en concreto.

-Proxectos: deseño e desenvolvemento dun traballo de investigación que inclúa parte ou todas as actividades precedentes.

Quen se encargue da docencia acoutará e aceptará os temas de estudo propostos polo alumnado. Realizará o seguimento do traballo e avaliará o proceso e o resultado final.

• O obxectivo é adquirir e consolidar coñecementos e formar parte fundamental do traballo que se avalia.

• **Modalidade:** autónoma.

• **Natureza:** práctica.

• **Escenario:** non hai prescrición.

Realizarase en grupo reducido (3-4 compoñentes).

O alumnado realizará o traballo a partir do guiión proporcionado pola/o docente, dispoñendo das sesións de prácticas (horas B) e das sesións de titoría para facilitar o seguimento do seu traballo.

Presentacións/exposicións • Descrición: todos os traballos tutelados nas sesións prácticas deben ser presentados en público a todo o grupo en sesións habilitadas a tal efecto ao final do cuadrimestre. Teráse en conta a habilidade para comunicar e a capacidade de captar a atención do público así como a capacidade de síntese e os recursos empregados.

Tamén se poden expoñer, pero non é obrigatorio, outros traballos que se vaian realizando de forma voluntaria polo alumnado.

Estas exposicións consistirán en presentar un tema concreto ou un traballo (previa presentación escrita na que se avaliará o contido).

Trátase dunha metodoloxía que traballa unha competencia nuclear e transversal cuxo obxectivo é aprender a comunicar.

Os traballos expoñeranse en grupo -os que se realicen en grupo- ou individualmente os que se fagan desa forma con carácter voluntario.

As presentacións serán avaliadas en función dos criterios previamente establecidos, podendo incluso integrar a avaliación criterios e cualificacións incorporados polo alumnado.

- Modalidade: guiada
- Natureza: práctica
- Escenario: aula ordinaria que conta con recursos tecnolóxicos (canón de proxección, transparencias, conexión a Internet, vídeo ou DVD...)
- Grupo: grande, mediano ou reducido.
- Tarefas do alumnado:

Expoñer o traballo publicamente.

Defendelo, é dicir, debe responder ás preguntas e posibles críticas construtivas de colegas e docentes.

Poderanse explicar na parte final da exposición os problemas e obstáculos xurdidos durante a elaboración do traballo.

Foros de discusión

• Descrición: esta é unha actividade, que se realizaría a través da plataforma virtual na que se poderán debater e intercambiar informacións e opinións de interese para o desenvolvemento teórico e práctico da materia, especialmente temas de actualidade ou de relevancia.

- Obxectivos:

Abrir novas perspectivas e temas e traballar e consolidar coñecementos.

Cuestionar(se) opinións persoais e posibles prexuízos.

Desenvolver habilidades comunicativas.

- Modalidade: autónoma.
- Natureza: práctica.
- Escenario: non prescrito agás pola necesidade de conexión á rede.
- Grupos: individual ou reducido.

• Quen teña a cargo a docencia, ou incluso o alumnado, propondrá un tema de debate ou de estudo, se é preciso nomearase alguén que dinamice ou modere o foro.

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma

• Descrición: formulación, análise, resolución individual, e de proceder debate en grupo, dun exercicio relacionado coa temática da materia de forma autónoma por parte do alumnado.

- Obxectivo

Reflexionar sobre as cuestións principais da materia e relacionar teoría e práctica.

Introducir novos conceptos e integralos cos antigos.

Consolidar coñecementos.

A docente propondrá ao final de cada tema dos que compoñen a documentación básica de consulta e estudo unha batería de cuestións ou exercicios denominadas actividades de autoavaliación, a resolución destas actividades integrará o contido do cartafol xunto coa documentación elaborada para os seminarios e outros traballos voluntarios. A docente poderá revisar este material que formará parte da avaliación final.

- Modalidade: autónoma.
- Natureza: teórico-práctica.
- Escenario: non prescrito.

- Tarefas do alumnado:

Resolver a cuestión ou exercicio proposto pola/o docente a partir da documentación facilitada.

Aínda que as actividades se realizaren de forma autónoma, o alumnado disporá en todo momento de sesións de titoría para que a docente poida realizar o acompañamento e seguimento desta metodoloxía.

Prácticas autónomas a través de TIC

- Descrición: desenvolver con axuda das TIC prácticas de búsqueda de información, manexo de ferramentas básicas para deseñar táboas e gráficas, tratamento de datos e búsqueda de fontes estatísticas.

Desenvolveranse 2 sesións ao inicio do curso en horas B, as dúas primeiras semanas, e outras 2, tamén en horas B cando o desenvolvemento dos traballos o requira, é dicir. no momento en que se trate de buscar, procesar e presentar a información para os traballos. Aproximadamente terán lugar na 2ª, 3ª, e 4ª semana de novembro.

- Obxectivos:

Facilitar a correlación entre a teoría e a práctica.

Consolidar coñecementos.

Utilizar programas ou recursos informáticos.

- Modalidade: guiada.
- Natureza: práctica.
- Escenario: aula de informática ou aula B e en grupo mediano.

• Que estea a cargo desta docencia deberá elaborar e proporcionar un guión para orientar a realización do traballo e das actividades concretas en cada caso, asemade deberá facer o seguimento da evolución da actividade do alumnado.

- Tarefas do alumnado: realizar a actividade proposta en tempo e forma.

Seminarios

• Descrición: trátase dun tipo de metodoloxía que combina o traballo autónomo co guiado de aula. Pretende profundar e ampliar o contido xeral da materia pero a través dun tema específico tratado no programa xeral da materia. O tema escollido é: Socialización, educación e xénero. Terán lugar 8 sesións de unha hora en pequeno grupo (sesións de horas C) en semanas alternas co fin de dar tempo a preparar lecturas de textos e procuras de información etc..

• Obxectivo: adquirir, comunicar e consolidar coñecementos teórico-prácticos e fomentar a interactividade entre a docente e o alumnado.

- Modalidade: guiada.
- Natureza: práctica.
- Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos.
- Grupos: reducido

• Tarefas do alumnado: procura, traballo de documentación, lectura e análise, para achegalo ás demais persoas participantes no seminario.

Actividades introductorias

- Descrición:

Estas actividades realizaranse nas primeiras sesións nos diferentes grupos.

Están encamiñada a tomar contacto e a dar e recoller información sobre a materia e sobre o alumnado (coñecementos previos, intereses e motivacións).

Poderán presentarse curtametraxes ou outro tipo de pezas que o alumnado terá que analizar en forma de chuvia de ideas partindo dun guión proposto pola/o docente, quen preguntará sobre ideas e conceptos para coñecer o grao de afinidade e comprensión da materia.

Tamén se poderán propor cuestións ás que o alumnado terá que responder oralmente.

Asemade realizarase a presentación específica do curso: obxectivos, contidos, metodoloxía, avaliación, etc.

• Obxectivo: comunicar amigablemente que se pretende atinxir con este curso e de forma somera coa materia de Socioloxía. Aclarar, no posible, a finalidade da materia e o seu interese para o alumnado.

- Modalidade: guiada
- Natureza: teórico/práctica
- Escenario: aula ordinaria
- Grupo: calquera

• Tarefas do alumnado: participar activamente nas actividades propostas en aula

Estudos/actividades previos	<ul style="list-style-type: none"> • Descrición: sempre antes de cada sesión presencial maxistral (horas A) ou do desenvolvemento de traballo práctico (horas B) ou seminarios (horas C) o alumnado realizará as actividades previstas como previas. <p>O alumnado deberá procurar, ler e traballar a documentación ou o material proposto e facilitado pola/o docente.</p> <p>Pode ser para unha actividade teórica - procura de información, análise e organización de documentación- ou a realización dunha tarefa que haxa de ser resolta con traballo práctico.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obxectivo: aprender e asistir ás aulas cun mínimo de coñecementos da materia que permita avanzar a bo ritmo e compartir coñecementos para facilitar o debate en sesión maxistral, seminario ou práctica. <p>A/o docente porá a disposición do alumnado o material de lectura ou as indicacións para obtelo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modalidade: autónoma. • Natureza: práctica. • Escenario: Non prescrito. • Realizarase en grupo reducido ou de forma individual. <ul style="list-style-type: none"> • Tarefas do alumnado: Procurar a documentación (bibliográfica, bases de datos, Internet, etc.) Ler a documentación facilitada polo/a docente ou obtida de forma autónoma.
Sesión maxistral	<p>Exposición, explicación e aclaracións do contido da materia: Relacionar coa sesión anterior Resaltar as ideas principais Explicacións ordenadas e estruturadas</p> <p>Exemplos (de actualidade, reais, etc.) Relacionar os novos conceptos. Asegurar a comprensión do contido empregando a exposición teórica ou a discusión e debate.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obxectivo: abrir portas a novos coñecementos • Modalidade: guiada, a presenza de docente é necesaria. • Natureza: teórica. • Escenario: aula ordinaria A (na que se desenvolven habitualmente as aulas). <p>Recursos tecnolóxicos (proxector, conexión a Internet, vídeo ou dvd...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grupos: grande. <ul style="list-style-type: none"> • Tarefas do alumnado: participar activamente na sesión (tomar notas, tomar a palabra, contestar preguntas...).
Resolución de problemas e/ou exercicios	<ul style="list-style-type: none"> • Descrición: formulación, análise, resolución e debate de exercicios relacionados coa temática da materia. <p>A docente propón, ao final de cada tema, por escrito e de forma organizada unha batería de exercicios e actividades.</p> <p>A documentación de consulta e lectura estará a disposición do alumnado e conforma a guía de orientación e análise, centra os puntos de interese, de ampliación ou de complexidade para a posterior discusión e posta en común na aula.</p> <p>En hora A realizarase un exercicio escrito por cada tema que será recollido pola docente na aula para incorporarse a avaliación.</p> <p>En todas as sesións maxistras a docente preguntará pola realización dos exercicios de autoavaliación, polas dificultades e dúbidas atopadas e recollerá os comentarios e achegas do alumnado comentados en público. Resolverá na aula cantas dúbidas se presenten deste xeito.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obxectivo: Reflexionar e relacionar teoría e práctica e proporcionar feedback ao alumnado sobre o proceso de aprendizaxe. Realmente é unha peza metodolóxica integrada, que permite aprender, consolidar, ampliar, autoavaliar e avaliar, e comunicar na aula. • Modalidade: guiada. • Natureza: práctica. • Escenario: aula ordinaria con recursos tecnolóxicos. • Grupo: grande. • Tarefas do alumnado: o alumnado deberá resolver os exercicios propostos a partir do material de estudo facilitado pola docente. Posteriormente terá lugar unha posta en común.

Atención personalizada

Descrición

Seminarios

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.

Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:

- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:

- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Resolución de problemas e/ou exercicios

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.

Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:

- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:

- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.

Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:

- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:

- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Titoría en grupo

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.

Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:

- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:

- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Traballos tutelados

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.

Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:

- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:

- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Presentacións/exposicións

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.

Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:

- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:

- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Prácticas autónomas a través de TIC

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.

Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:

- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:

- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Probas de resposta longa, de desenvolvemento

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalzado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.

Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:

- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:

- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Probas de resposta curta

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalizado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.
Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:
- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:
- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Cartafol/dossier

Con esta atención preténdese guiar todo o traballo, tanto o teórico como o práctico: exercicios, traballos, estudo, etc., e facer un seguimento persoalizado, que se consignará nas fichas, da evolución e avaliación de proceso.
Durante o desenvolvemento do curso o alumnado vai ter atención personalizada:
- Nas horas B, nas que se guiará o proceso de aprendizaxe en TIC e tutelará o traballo de investigación de cada grupo fase por fase.
- Nas horas C, nas que se poderán debater e pór en común dúbidas que se susciten no estudo da materia, e, especialmente, o que se prepare para os seminarios.
- En titoría individual (ou en pequeno grupo) nos despachos e nas horas consignadas para elo no plano da facultade.
- Titoría e atención individualizada ou en rede a través de correo electrónico

O alumnado terá que cubrir:
- 3 horas de titoría de grupo en despacho ou aula.
- 1 hora de titoría individual no despacho ao longo do cuadrimestre. Esta hora poderá dividirse en tramos e poderá aproveitarse para facer o seguimento do cartafol.

Avaliación

	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
--	------------	--------------------------------------

Seminarios

10

Cada grupo C terá 8 sesións en seminario (horas C) ao longo do cuadrimestre.
 Para o seu desenvolvemento será preciso que o alumnado se documente previamente coas lecturas e indicacións propostas.
 Nas sesións de seminario cada participante intervirá presentando as conclusións ás que chegara, de modo que se comparta o coñecemento e que se debata en grupo.
 O traballo desenvolvido contará para a avaliación.

- CB1
- CB2
- CB3
- CB4
- CB5
- CG5
- CG11
- CE12
- CE13
- CE30
- CE37
- CE43
- CE48
- CE64
- CT1
- CT2
- CT3
- CT8
- CT9
- CT11
- CT12
- CT13
- CT14
- CT15
- CT16
- CT17

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma

Esta metodoloxía está pensada para aquelas persoas que desexen afondar un pouco máis nos temas.
 No material preparado pola docente fanse suxestións que orientan ao alumnado para este fin, podendo tamén o propio alumnado afondar en aspectos que non estean suxeridos pola docente.
 Este traballo pasará a formar parte do cartafol individual do alumnado.

10

- CB1
 - CB3
 - CB5
 - CG11
 - CG12
 - CE13
 - CE14
 - CE28
 - CE43
 - CE62
 - CE66
 - CE67
 - CT1
 - CT3
 - CT15
 - CT21
-

Traballos tutelados

Esta metodoloxía está pensada para poñer en práctica os coñecementos adquiridos e activar as capacidades que permiten acadar competencias de aplicación á realidade.
O traballo será guiado, avaliado en proceso, e avaliado ao final.
A base sobre a que se aplican os criterios de avaliación é a das competencias da materia a través da participación do alumnado nas sesións de introdución e de seguemento e a memoria onde se recolle o traballo realizado.

20

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG2
CG5
CG11
CG12
CE12
CE13
CE23
CE24
CE25
CE26
CE27
CE28
CE29
CE36
CE43
CE62
CE63
CE67
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21

Presentacións/exposicións	Neste apartado terase en conta a presentación pública dos traballos tutelados, así como a presentación e debate ou posta en común en aula dos exercizos e dos seminarios.	20	CB1 CB2 CB4 CB5 CE10 CE12 CE43 CE63 CE67 CT3 CT5 CT6 CT11 CT17 CT21
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A proba presencial de resposta longa (de desenvolvemento dun tema ou dun comentario de texto) ten carácter voluntario e marcará a diferenza entre o notable e o sobresaliente ou a MH. Terá lugar na data da proba final oficial. Disporase de dúas horas para a súa realización e poderanse consultar materiais como o cartafol ou outras lecturas de consulta. Nesta data oficial final participarán tamén as persoas que non acadaran unha avaliación continua positiva ao longo do desenvolvemento do cuadrimestre pero cun tipo de proba que contemple unha mestura de preguntas curtas e longas. Tamén disporán de dúas horas para o seu desenvolvemento.	10	CB1 CB3 CB4 CB5 CG7 CG9 CG10 CG12 CE1 CE4 CE10 CE11 CE13 CE14 CE28 CE31 CE36 CE37 CE62 CE66 CE67 CT1 CT3 CT13 CT14 CT19 CT21

Probas de resposta curta	Durante o desenvolvemento do curso realizaranse 9 probas de coñecemento (unha por cada tema) de resposta curta sen apoio de apuntamentos nin material de consulta. Para a súa realización tomarase como base os exercicios propostos ao final de cada tema. Serán avaliadas de inmediato e devoltas ao alumnado para a súa comprobación e comentario en aula.	20	CB1 CB5 CG7 CG9 CG10 CG12 CE1 CE4 CE10 CE11 CE13 CE14 CE27 CE28 CE31 CE36 CE37 CE62 CE66 CE67 CT19
--------------------------	---	----	--

Cartafol/dossier	<p>No cartafol irase plasmando o traballado realizado durante o curso: resolución de exercicios, pescudas, recensións, cometarios sibre vídeos e películas, tanto da parte teórica xeral como a correspondente ao seminario.</p> <p>Asemade, pódense incluír aspectos concretos relacionados co traballo de investigación tutelado de grupo.</p> <p>O cartafol poderase ir revisando na titoría ao longo do cuadrimestre por solicitude do alumnado ou da docente.</p>	10	CB1 CB2 CB3 CB5 CG2 CG7 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE4 CE10 CE12 CE13 CE14 CE27 CE30 CE31 CE36 CE37 CE43 CE62 CE64 CE66 CE67 CT1 CT3 CT12 CT13 CT14 CT19 CT21
------------------	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Ningún traballo tutelado poderase dar por finalizado ata que non obteña a cualificación de apto. Na cualificación total representa un valor do 20%. O valor da exposición dos traballos e das exposicións orais en aula e seminarios representa o 20%. O valor das probas de resposta curta será tomado en conxunto, proporcionando até un 20% da cualificación final. O valor total do portfolio poderá supor o 30% da cualificación final. Comporán esta cualificación tres elementos:

- o recompilado para os seminarios (valor xa determinado co 10 por cento no seu apartado)
- o recompilado como traballo voluntario (valor xa determinado co 10 por cento no seu apartado)
- o recompilado como exercicios de final dos temas que se realizan para a preparación das probas de resposta curta: o 10 por cento.

Esta última porcentaxe é o que se computa aquí cun 10

Como se ve, a proposta de traballo permite desenvolver diversas estratexias de aprendizaxe poñendo especial atención no traballo autónomo.

En consecuencia ofrécense multitude de materiais, ligazóns e documentos. O tipo de materia require facer máis fincapé nos aspectos reflexivos, polo que na segunda convocatoria teranse en conta os mesmos criterios. Habrá que facer unha proba mixta oral e escrita para poder avaliar todos os requirimentos metodolóxicos que se mencionan neste apartado 7.

As partes superadas xa durante a avaliación continua que formaron parte da cualificación en convocatoria ordinaria

gardaranse para a segunda convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

- Fernández Palomares, Francisco (coordinador), Sociología de la educación., Madrid: Pearson , 2003
- Educación en tiempos inciertos, Fernández Enguita, Mariano , Madrid: Morata, 2001
- Sociología de la Educación, Fernández Enguita, Mariano (editor) , Barcelona: Ariel referencia, 1999
- Sociología, Macdonald, John J. & Plummer, Ken , Madrid:Prentice Hall, 2005
- La educación general en España, Pérez-Díaz, Víctor e Rodríguez, Juan C. , Fundación Santillana, 2003
- Diccionario de sociología, Salvador Giner, Emilio Lamo de Espinosa e Cristóbal Torres (editores), Madrid: Alianza Editorial, 1998
- Las reformas educativas a debate, Varela, Julia , Madrid: Morata , 2007
- Atando teoría y práctica en la labor docente, Viniegra, L. , Barcelona: Paidós, 2004
- Investigación-acción, reflexión crítica sobre la práctica educativa, VVAA. , Eduforma, 2007
- Aprendiendo a trabajar: como los chicos de la clase obrera consiguen trabajos de clase obrera , Willis, Paul , Madrid: Akal , 1988
- El harén pedagógico. Perspectiva de género en la organización escolar , Santos Guerra (coordinador) , Barcelona: Graó, 2000
- Cultura infantil y multinacionales , Steimberg y Kinchelore (compiladores) , Madrid: Morata , 2000
- “Nacimiento de dos hermanos gemelos: el sociólogo y el maestro de escuela (reflejo de Francia en el, Volker, Joan , Barcelona: Península, 1975
- Chicos son hombres serán: cómo romper los lazos entre masculinidad y violencia, Miedziam, Myriam , Madrid: Horas y horas, 1996
- “La escuela obligatoria y la invención de la infancia anormal” en Espacios de poder , Muel, Francine , Madrid: Ediciones de la Piqueta, 1991
- La escuela a examen, Fernández Enguita, Mariano , Madrid: Pirámide. , 1999
- La profesión docente y la comunidad escolar, Fernández Enguita, Mariano , Madrid: Morata , 1999
- Vigilar y castigar , Foucault, Michel , Madrid: Siglo XXI, 1984
- La escuela no es una empresa. El neoliberalismo al asalto de la escuela pública, Laval, L. , Barcelona: Paidós , 2004
- Educación como “Dios manda”. , Appel, Michel W. , Barcelona: Paidós , 2006
- <http://www.un.org/>, Naciones Unidas, ,
- <http://www.oneworld.net>, One World, ,
- <http://www.europa.eu.int/index-en.htm>, Unión Europea, ,
- <http://portal.unesco.org/>, UNESCO, ,
- Escuelas y calidad de la enseñanza, Informe internacional OCDE, Barcelona: MEC/Paidós, 1990
- Educación superior y futuro de España, Pérez-Díaz, Víctor e Rodríguez, Juan C. , Fundación Santillana, 2001
- www.ine.es, Instituto Nacional de Estadística, ,
- <http://www.consellodacultura.org>, Consello da Cultura Galega, ,
- Falar galego: No veo por que. Aproximación cualitativa á situación sociolingüística de Galicia, Iglesias Álvarez, Ana, Vigo, Xerais, 2002
- www.ige.eu/web/index., Instituto Galego de Estatística, ,
- fatic.uvigo.es/index., Universidade de Vigo, ,
- www.csic.es/ , CSIC, ,
- www.migualdad.es/mujer/, Instituto de la Mujer. La mujer en cifras, ,
- sgi.xunta.es/publdida.html -, Servizo de Igualdade (Galicia), ,
- www.oecd.org/document, OCDE, ,
- www.cervantesvirtual.com/, Biblioteca Virtual Cervantes , ,
- www.educarm.es/templates/portal/images/ficheros/revistaEducarm/, REDINET (Información educativa), ,
- www.sc.ehu.es/sfwseec/basedatos.htm - , ERIC (Centro de recursos educativos), ,
- www.plazayvaldes.es/libro/diccionario-critico-de-ciencias-sociales/1249/ , Diccionario crítico de Ciencias Sociales, ,
- www.injuve.mtas.es/injuve/portal.portal.action , INJUVE (Instituto de la Juventud de España), ,
- http://webs.uvigo.es/hcastro/guias/guia_dep08.html, Como realizar un trabajo académico, ,
- Metodología de investigación, Hernández Sapiere, México, Mc.Graw-Hill, 1997
- Amor líquido: acerca de la fragilidad de los vínculos humanos, Bauman, Zygmunt, México, FCE, 2005
- La convivencia, Illich, Ivan, Barcelona, Virus, 2011
- Sociofobia: el cambio político en la era de la utopía digital, Rendueles, César, Madrid, Capitan Swing, 2013
- El Trabajo de cuidados, Carrasco, Cristina, Madrid, Los libros de la Catarata, 2011
-

La corrosión del carácter, Sennett, Richard, Barcelona, Anagrama, 2000

La invención de los derechos humanos, Hunt, Lynn, Barcelona, Tusquets, 2009

Como aprender a amar en la escuela, Renau, Mª Dolors (Ed.), Madrid, La catarata, 2012

Peligro, niños, Tonucci, Francesco, Barcelona, Graó, 2012

Pedagogías invisibles. El espacio del aula como discurso, Acaso, Maria, Madrid, La catarata, 2012

Pensando el futuro de la educación, Imbermom, F. Jarauta, B. (Coord.), Barcelona, Graó, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase poñer atención á documentación que se sube á plataforma virtual FAITIC.

Nela están desenvolvidos os temas, esquemas de traballo, fichas e guións para realizar comentarios e outros traballos voluntarios, guías (como a de análise de películas con perspectiva sociolóxica), novas, anuncios, calendario previsto de realización do programa e datas das probas de avaliación. Debe poñerse atención á bibliografía máis ampliada e bases de datos importantes para o desenvolvemento dos traballos.

Recoméndase ver os vídeos, documentais e películas que se propoñen nos diversos temas da materia pois creo que contribúen a abrir o foco sobre a sociedade.

Recoméndase encarecidamente que se lea esta guía con atención para poder aclarar as dúbidas xa na sesión de presentación da materia o primeiro día e non pasemos o curso aclarando cuestións que xa están recollidas neste documento. Tamén é importante ler a prensa e estar ao tanto dos acontecementos, e ter unha actitude aberta, curiosa e crítica ante o mundo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación: Lingua galega**

Materia	Comunicación: Lingua galega			
Código	P02G110V01201			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Soto Andion, Xosé			
Profesorado	Acuña Trabazo, Ana Arias Freijedo, José Benito Rodríguez Guerra, Alexandre Soto Andion, Xosé			
Correo-e	xsotoandion@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral A especialidade do Grao en Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, unha boa competencia na ferramenta básica da comunicación: a lingua.

O obxectivo desta materia é desenvolver dun modo coherente as capacidades lingüísticas e comunicativas de xeito que se favoreza a transmisión de coñecementos e a formación integral dos discentes. Alén de aprender a escoitar, tres son as destrezas que os profesores deben axudar a perfeccionar nas aulas: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (coherencia, unidade, gramaticalidade).

O futuro mestre de Educación Infantil deberá, por tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega con vistas a desempeñar con eficacia as súas tarefas docentes: utilizando a lingua galega como lingua normal no ensino, servindo de modelo lingüístico para os seus alumnos e corrixindo os erros ou inadecuacións que estes poidan cometer na lingua oral e escrita.

Competencias

Código		Tipoloxía
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber facer - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer - Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	CT3 CT11 CT13 CT14

Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.	CT1 CT2 CT3 CT11 CT13 CT15
Coñecer e dominar as técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	CT1 CT3 CT13 CT17
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega	CT3 CT15
Coñecer a gramática da lingua galega.	CT1 CT3 CT12 CT15
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	CT3 CT18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega constrúe o seu vocabulario por vía interna.	CT1 CT3 CT7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	CT3 CT4 CT7 CT11 CT12 CT15

Contidos

Tema	
Fonética e ortografía	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
Gramática	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.
Léxico e formación de palabras	Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos. Grupos consonánticos. Sufixos e terminacións. Familias léxicas irregulares. Interferencias léxicas. Neoloxismos. A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos. Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica. Derivación: prefixación e sufixación. Parasíntese. Composición. Outros procedementos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	7.5	22.5	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Traballos de aula	13	13	26

Sesión maxistral	10	10	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	8	10
Traballos e proxectos	3	10	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia (estudo gramatical ou dialectolóxico) ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Actividade que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Complementa a lección maxistral.
Traballos de aula	Exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Traballos tutelados Nas aulas dos grupos C fornecerase indicacións máis concretas sobre o traballo escrito. Así mesmo, orientarase sobre a súa elaboración e responderanse as dúbidas que xurdan. Aproveitaranse tamén os grupos C para proporcionar indicacións sobre a exposición oral do traballo.
Traballos tutelados	Traballos tutelados Nas aulas dos grupos C fornecerase indicacións máis concretas sobre o traballo escrito. Así mesmo, orientarase sobre a súa elaboración e responderanse as dúbidas que xurdan. Aproveitaranse tamén os grupos C para proporcionar indicacións sobre a exposición oral do traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios relacionados cos temas da materia.	10	CT1 CT2 CT3 CT7 CT13 CT15
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo (texto escrito, estudo dialectolóxico ou análise de calquera aspecto relacionado co programa).	25	CT1 CT2 CT3 CT7 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18

Sesión maxistral	Asistencia para a preparación do exame de fin de curso que incluírá os temas gramaticais explicados, os discutidos nos seminarios e a aplicación práctica con exercicios (probos de resposta curta e tipo test)	5	CT1 CT2 CT3 CT13 CT15
Traballos de aula	- Realización de traballos. - Resolución de problemas. - Exercicios varios. - Comentarios relativos a diversos contidos do programa.	10	CT1 CT2 CT3 CT7 CT11 CT13 CT15 CT17 CT18
Resolución de problemas e/ou exercicios	-Probos sobre aspectos diversos do programa.	10	CT1 CT3 CT7 CT13 CT15
Traballos e proxectos	Presentación oral do traballo tutelado	10	CT1 CT2 CT3 CT11 CT13 CT17
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	- Exame sobre os contidos do programa	30	CT1 CT2 CT3 CT7 CT13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Modelo A. Avaliación continua: para aprobar a materia o alumnado deberá superar o traballo, os exercicios e o exame. As notas do exame aprobado sumaranse ás notas de B e C.

Modelo B. Avaliación única: os estudantes que non asistan regularmente ás clases terán que presentarse a un exame final da materia, en data determinada polo centro, que figurará na páxina web correspondente.

Bibliografía. Fontes de información

Álvarez, R., Monteagudo, H. e Regueira, X. L., Gramática galega, Vigo: Xerais, 1986

Álvarez, R. e Xove, X., Gramática da lingua galega, Vigo: Galaxia, 2002

Callón, Carlos, Como falar e escribir en galego con corrección e fluidez, Vigo: Xerais, 2012

Crystal, D., A morte das linguas, Vigo: Galaxia, 2003

Dubert García, Francisco et al., Novo dicionario da lingua galega, Vigo: Obradoiro, 2012

Feixóo Cid, X., Gramática da lingua galega. Síntese práctica, Vigo: Xerais, 2004

Fernández Salgado, B. (ed.), Dicionario de usos e dificultades da lingua galega, Vigo: Galaxia, 2004

Formoso Gosende, V., Do estigma á estima. Propostas para un novo discurso lingüístico, Vigo: Xerais, 2013

Freixeiro Mato, X. R., Gramática da lingua galega, I, II, III, Vigo: A Nosa Terra, 2002-2006

Granxa González, X. A. e Méndez Álvarez, M. X., Manual de lingua galega I e III, Vigo: Xerais, 2002

Hermida, C., Gramática práctica (morfosintaxe), Santiago: Sotelo Blanco, 2004

ILG/RAG, Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego, Santiago de Compostela: ILG/RAG, 2004

López Taboada, C. e Soto Arias, R., Dicionario de fraseoloxía galega, Vigo: Xerais, 2008

Méndez Álvarez, M^a. X., Ortografía da lingua galega, Vigo: Xerais, 2004

Muñoz Súa, B., Claro e seguido, 1, 2, 3, 4, Vigo: Xerais, 2004

Núñez Singala, Manuel, En galego, por que non?, Vigo: Galaxia, 2011

Pena, X. R. e Rosales, M., Manual e exercicios de galego urxente, Vigo: Xerais, 2006

Regueira, X. L., Os sons da lingua, Vigo: Xerais, 1998

Santamarina, A. (dir.) , Dicionario de dicionarios, Versión 3, A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2003

VV.AA., Gran dicionario Xerais da lingua, Vigo: Xerais, 2009

Bibliografía adicional será fornecida nas aulas.

Ligazóns interesantes relacionadas coa lingua galega e a súa aprendizaxe:

<http://www.ogalego.eu/>

<http://ilg.usc.es>

<http://www.consellodacultura.org/arquivos/asg/anosafala.php>

<http://www.realacademiagalega.org/publicacions>

<http://www.realacademiagalega.org/diccionario/#inicio.do>

<http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/Lexico2-Galicia.pdf>

<http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/Lexico1-Galicia.pdf>

Recomendacións

Outros comentarios

- A ficha cos datos persoais e a fotografía debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.
- Recoméndase ao alumnado de intercambio posuír uns coñecementos de nivel B2 en lingua galega para cursar esta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Desenvolvemento motor**

Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	P02G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Pazos Couto, Jose Maria			
Correo-e	chema3@gmail.com			
Web	http://www.portaleducacionfisica.es			
Descrición xeral	Materia de estudio da motricidade humana con especial incidencia na etapa de 0 a 6 anos. Fundamentos teóricos e recursos prácticos.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
CE2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
CE16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.

CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
CE25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuales.
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
CE44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
CE53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira
CT5	Coñecemento de informática
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT10	Traballo nun contexto internacional
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
CT13	Razoamento crítico
CT14	Compromiso ético
CT15	Aprendizaxe autónoma
CT16	Adaptación a novas situacións
CT17	Creatividade
CT18	Lideranza
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor
CT21	Motivación pola calidade
CT22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os fundamentos da motricidade humana con especial incidencia na etapa dos 0 a 6 anos	CG2 CG4 CG6 CG8 CE1 CE2 CE4 CE18 CE23 CE53 CT8 CT9 CT13 CT14 CT21

Coñecer os fundamentos da expresión corporal do currículo así como as teorías da adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes.

CG1
CG5
CG6
CE15
CE16
CE23
CE24
CE25
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT8
CT10
CT15
CT17
CT18

Saber utilizar o xogo como recurso didáctico así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

CG3
CG11
CE21
CE26
CE36
CT1
CT2
CT7
CT8
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT21

Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.

CG7
CG9
CG10
CG12
CE44
CT2
CT4
CT5
CT9
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT19
CT20
CT22

Coñecer e utilizar cancións para promover a educación rítmica

CG5
CG6
CG9
CG11
CG12
CE16
CE44
CT1
CT2
CT9
CT17

Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices e potenciar nos nenos e nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices e os beneficios que ten sobre a saúde.	CG2 CG4 CG8 CG9 CG12 CE16 CE18 CE24 CT1 CT2 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT15 CT16
--	---

Promover a sensibilidade relativa á expresión e a creación.	CG3 CG4 CG6 CG8 CG11 CG12 CE1 CE23 CE36 CT8 CT9 CT11 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18 CT21
---	---

Contidos

Tema

TEMA 1: A EDUCACIÓN *PSICOMOTRIZ E *SENSORIOMOTRIZ. CONCEPTO, *ORIXES E TRANSCENDENCIA EDUCATIVA	1. Concepto de Educación *psicomotriz. 2. Obxectivos da Educación *psicomotriz. 3. Acción educativa. 4. Orixe da Educación *psicomotriz. 4.1. - *Wallon. (Unidade funcional, desenvolvemento, relación entre trastornos *psicomotores e trastornos do comportamento) 4.2.-Outros. (Psicanálise, *Ajuriaguerra, *Gessell, *Dupre, *Guilmain.)
TEMA 2.- TENDENCIAS ACTUAIS NA EDUCACIÓN *PSICOMOTORA	1. A aproximación psiquiátrica e *neuropsiquiátrica (*Ajuriaguerra). 2. A aproximación psicopedagóxica (*Picq e *Vayer). 3. Aproximación científica: o método *psicocinético de *J. Lle *Boulch. 4. A educación *vivenciada de A.*Lapierre e *B.*Aucouturier. 5. Educación *psicomotora nos países anglófonos. 5.1. O modelo *perceptivo-motor de *Cratty. 5.2. O método de *Delacato. 5.3. O método de educación *perceptivo-*motórica de *Kephart 5.4 Educación *psicomotriz e Educación Física de Base.

TEMA 3: O ESQUEMA CORPORAL.

- 1.- O esquema corporal:
 - 1.1. Toma de conciencia e representación.
 - 1.1.1. Evolución da imaxe corporal.
 - 1.1.2. Programa educativo básico.
 - 1.2. Organización do esquema corporal.
 - 1.2.1. Percepción e control do propio corpo.
 - 1.2.2. Control *postural e equilibrio.
 - 1.2.3. Control respiratorio.
 - 2. Afirmación da *lateralidad e orientación do esquema corporal.
 - 2.1. Evolución do proceso de *lateralización.
 - 2.2. Posta en práctica do predomínio lateral e a orientación do esquema corporal.
 - 3. Actividades e metodoloxía de aplicación.

TEMA 4: DESENVOLVEMENTO DE HABILIDADES *PERCEPTIVAS A través de TAREFAS *MOTRICES HABITUAIS.

- 1. As tarefas *motrices habituais.
- 2. Os aspectos *perceptivos.
- 3. Percepción dun mesmo.
 - 3.1. Aspectos funcionais. Carácter global e *segmentario.
 - 3.2. Aspectos estruturais. Carácter global e *segmentario.
- 4. Percepción da contorna.
 - 4.1. Aspectos funcionais (utilización de espazo-tempo).
 - 4.2. Aspectos estruturais (posibilidades de situación da contorna en relación a nós no espazo e no tempo. Posibilidades do estado da contorna: Fixo. Estable. Cambiante.
 - 4.3. Aspectos temporais: Duración de sucesos. Precisión de sucesos. Reiteración de sucesos.
 - 4.4. Aspectos espazo-temporais: Velocidade. Aceleración.
- 5. Actividades e metodoloxía de aplicación.

TEMA 5: DESENVOLVEMENTO DAS HABILIDADES E DESTREZAS BÁSICAS.

- 1. Concepto de habilidades *motrices básicas.
 - 1.1. Estadios no desenvolvemento das habilidades *motrices.
- 2. Desprazamentos.
 - 2.1. Concepto.
 - 2.2. Factores a considerar nun programa educativo para o desenvolvemento dos desprazamentos.
 - 2.3. Aspectos dos desprazamentos.
 - 2.4. Factores que interveñen nos desprazamentos.
- 3. Saltos.
 - 3.1. Concepto.
 - 3.2. Partes do salto e a súa utilización didáctica.
 - 3.3. Factores que interveñen nos saltos.
- 4. Xiros.
 - 4.1. Concepto.
 - 4.2. Clasificación dos xiros.
 - 4.3. Factores que interveñen nos xiros.
- 5. Lanzamentos e recepcións.
 - 5.1. Concepto.
 - 5.2. Clasificación dos lanzamentos e das recepcións.
 - 5.3. Factores que interveñen.
- 6. A coordinación *motriz xeral.
 - 6.1. Concepto.
 - 6.2. Evolución no neno.
- 7. A coordinación *segmentaria.
 - 7.1. Coordinación *óculo-manual.
 - 7.2. Coordinación *óculo-*pié.
- 8. Actividades e metodoloxía de aplicación.

TEMA 6 O NENO E A EXPRESIÓN CORPORAL.

- 1. O corpo e o movemento como medios de expresión.
- 2. A expresión corporal e os seus elementos básicos.
 - 2.1. A linguaxe corporal e o xesto.
 - 2.2. Elementos cualitativos do movemento: o espazo e O tempo.
 - 2.3. Actividades de expresión corporal: Expresión corporal. Danza. Mimo. Expresión dramática.
- 3. Ritmo e movemento.
 - 3.1. Consideracións teóricas.
 - 3.2. Influencia do ritmo na realización de tarefas *motrices.
- 4. Actividades e metodoloxía de aplicación.

Planificación docente

Horas na aula

Horas fóra da aula

Horas totais

Sesión maxistral	10	15	25
Traballos de aula	10	15	25
Debates	5	7.5	12.5
Presentacións/exposicións	14	21	35
Prácticas de laboratorio	10	15	25
Eventos docentes e/ou divulgativos	1	1.5	2.5
Probas de tipo test	2	3	5
Traballos e proxectos	5	5	10
Cartafol/dossier	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Sesión maxistral dos contidos da materia pero en determinados momentos incluíndo estratexias de resolución de problemas ou descubrimento guiado.
Traballos de aula	Traballos na aula en relación a casos prácticos vinculados aos contidos dos temas
Debates	Debates en pequenos grupos sobre os contidos ou casos prácticos propostos
Presentacións/exposicións	Exposicións prácticas de sesións
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio vinculadas aos contidos da materia
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a congresos, charlas e eventos vinculados a materia

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Os debates, presentacións e sesións maxistrais estarán orientadas cara a participación do alumnado e o descubrimento guiado así como a resolución de problemas, dende unha perspectiva constructivista da aprendizaxe.
Presentacións/exposicións	Os debates, presentacións e sesións maxistrais estarán orientadas cara a participación do alumnado e o descubrimento guiado así como a resolución de problemas, dende unha perspectiva constructivista da aprendizaxe.
Debates	Os debates, presentacións e sesións maxistrais estarán orientadas cara a participación do alumnado e o descubrimento guiado así como a resolución de problemas, dende unha perspectiva constructivista da aprendizaxe.
Cartafol/dossier	Os debates, presentacións e sesións maxistrais estarán orientadas cara a participación do alumnado e o descubrimento guiado así como a resolución de problemas, dende unha perspectiva constructivista da aprendizaxe.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Probas de tipo test	Exame tipo test dos contidos da materia, ou de preguntas abertas	30	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE1 CE2 CE4 CE15 CE16 CE18 CE21 CE23 CE24 CE25 CE26 CE36 CE44 CE53
Traballos e proxectos	Traballo vinculado a parte práctica da materia	50	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE1
CE2
CE4
CE15
CE16
CE18
CE21
CE23
CE24
CE25
CE26
CE36
CE44
CE53
CT5
CT7
CT9
CT11
CT14
CT15
CT16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Haberá a modalidade de avaliación continua, na que a asistencia é obrigatoria. Na modalidade de avaliación continua o profesor irá avaliando de forma cotiá a participación do alumnado na aula, así como o traballo diario

Tamén haberá a modalidade *estandar, coa realización de *exámenes, tipo test e/ou respostas abertas
Na segunda convocatoria gardaranse as cualificacións obtidas que tiveran polo menos unha nota de cinco (5).O alumnado deberá superar cada parte da materia da seguinte maneira:- Parte teórica: Exame tipo test-Parte práctica:a) si seguiu avaliación continua durante cúrsoo deberá presentar un traballo asignado polo profesor*b) si non seguiu avaliación continua deberá facer unha *exame de preguntas abertas.

Bibliografía. Fontes de información

GIL, P. (2003), Desarrollo psicomotor en Educación Infantil, 1ª, Sevilla: Wanceulen
Duch, L. y Melich, J., ESCENARIOS DE LA CORPOREIDAD (ANTROPOLOGIA DE LA VIDA COTIDIANA 2 /1), 2005, Trotta
AUCOUTURIER BARNARD, LOS FANTASMAS DE ACCION Y LA PRACTICA PSICOMOTRIZ, 2004, Grao
Gil Madrona, P. (Coord), Desarrollo Curricular de la Educación Física en la Educación Infantil, 2013, Piramide
VVAA, Desarrollo cognitivo y motor, 2013, McGraw-Hill
Prieto Saborit, J.A., Estimulación temprana y psicomotricidad., 2012, Wanceulen

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/P02G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Organización do centro escolar**

Materia	Educación: Organización do centro escolar			
Código	P02G110V01203			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Profesorado	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Correo-e	mariaainoa.zabalza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo 5 Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes" de carácter básico, con 6 créditos ECTS. Está ubicada en 1º curso, no segundo cuadrimestre. Pretende proporcionar aos estudantes os coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar sobre os distintos aspectos e ámbitos da Organización Escolar, coa finalidade de poder reflectilos nunha realidade concreta, é dicir, nun centro da nosa Comunidade Autónoma. Intenta, tanto pola actualidade dos contidos como polos ámbitos que abrangue, espertar os intereses dos estudantes polos aspectos que tradicionalmente non se trataban nos currículos académicos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber - saber facer
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber - saber facer

CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer - Saber estar / ser
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber facer - Saber estar / ser
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- saber facer - Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.	- saber - saber facer
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber - Saber estar / ser
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer - Saber estar / ser
CE31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.	- saber
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer - Saber estar / ser
CE59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	- saber - saber facer
CE64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	- saber - saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber facer
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber facer
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber - saber facer
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber - saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber - saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer
CT14	Compromiso ético	- Saber estar / ser
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT18	Lideranza	- saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber facer

CT21 Motivación pola calidade	- saber facer
CT22 Sensibilidade por temas ambientais	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a lexislación que regula as Escolas de Educación Infantil, a súa estrutura e os modelos de organización do espazo.	CB1 CG1 CG3 CG4 CG9 CG11 CE27 CE31 CT1 CT2 CT6 CT8 CT13 CT21
Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e lexislativos da actividade educativa e situar a escola no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional	CB1 CG1 CG9 CG12 CE27 CE31 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT18 CT20 CT21
Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo	CB1 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10 CG11 CG12 CE8 CE10 CE20 CE21 CE30 CE32 CE59 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT16 CT17 CT18 CT21

Comprender que a dinámica diaria en Educación Infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexibles no exercicio da función docente.	CB1 CG2 CG3 CG5 CG10 CE8 CE10 CE20 CE32 CE59 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT12 CT16 CT18 CT20 CT21
Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	CG11 CG12 CE20 CE29 CT2 CT7 CT8 CT9 CT12 CT13 CT15 CT16 CT17 CT18
Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno, coa finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo, na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 anos e 3-6 anos.	CB4 CG1 CG9 CG12 CE12 CE21 CE30 CE64 CE66 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT12 CT14 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.	CG12 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT16 CT17 CT18 CT20 CT21
Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensinanza-aprendizaxe, nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	CB1 CB4 CG1 CG9 CG11 CG12 CE27 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT13 CT17 CT18 CT21
Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos, en función dos diferentes modelos didácticos e das características e peculiaridades do alumnado.	CB1 CB4 CG1 CG2 CG3 CG9 CG11 CE8 CE10 CE59 CE64 CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT21

Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil para aplicalas na aula.	CB1 CB4 CG1 CG11 CG12 CE12 CE21 CE26 CE27 CE29 CE30 CE64 CE66 CT1 CT2 CT3 CT4 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21
--	--

Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro, atendendo os criterios de control de calidade.	CB1 CB4 CG1 CG9 CE21 CE26 CE29 CE30 CE64 CE66 CT1 CT2 CT3 CT7 CT8 CT9 CT13 CT17 CT18 CT21
--	--

Contidos

Tema	
1.- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL 2.- SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL 3.- SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	1.1.- A Organización Escolar. 1.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración. 1.3.- O centro e a comunidade educativa. 2.1.- A estrutura do sistema escolar. 3.1.- Plan do centro. 3.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración escolar: características e niveis.
4.- SUBSISTEMA ESTRUCTURAL. 5.- SUBSISTEMA RELACIONAL.	4.1.- Organización do alumnado, profesorado, recursos, espazos, horarios e actividades. 5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflito nas organizacións educativas.

6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERAZGO.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO /
DESENVOLVEMENTO ORGANIZATIVO.

6.1.- A dirección nas organizacións educativas. 6.2.- Os proxectos de dirección. 6.3.- Da dirección ao liderazgo. 7.1.- Avaliación de centros. 7.2.- Análise de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos e dos elementos estudados, aplicados aos centros de Educación Infantil.

8.- ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRACTICUM.

8.1.- Análise de experiencias de organización. 8.2.- Referencia de modelos e de elementos estudados nos centros de Educación Infantil. 9.1.- Aportacións da Organización Escolar ao Practicum.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	6	8
Titoría en grupo	10	11	21
Seminarios	10	20	30
Traballos de aula	12	24	36
Sesión maxistral	17	34	51
Probas de tipo test	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Titoría en grupo	A través das titorías, o profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...). Computa na avaliación continua.
Seminarios	A través dos seminarios abordaranse temas específicos, que permitan profundizar os contidos da materia. É dicir, utilizaranse como complemento das clase teóricas. Computan na avaliación continua.
Traballos de aula	Os estudantes, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor. Computan na avaliación continua.
Sesión maxistral	Presentación estruturada dos temas, coa finalidade de facilitar información organizada, seguindo os criterios adecuados á finalidade dos mesmos. Guión facilitador e a correspondente exposición verbal, por parte do profesor, dos contidos da Organización Escolar.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Titoría e seguimento dos traballos de aula que realicen os alumnos, co obxecto de orientar, facilitar o proceso e atender e resolver as súas dúbidas dos estudantes.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Traballos de aula	Teranse en conta os seguintes aspectos na avaliación: -aspectos formais -calidade dos traballos -exposición oral e resposta ás preguntas plantexadas.	60	CB4 CG2 CG3 CG4 CG5 CG7 CG10 CG11 CE8 CE10 CE12 CE20 CE21 CE26 CE29 CE30 CE32 CE59 CE64 CT2 CT3 CT4 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Probas de tipo test	Proba para a avaliación das competencias adquiridas. Para aprobar é necesario obter o 60% das respostas correctas.	40	CB1 CG1 CG6 CG9 CG12 CE27 CE31 CE66 CT1

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A nota final da materia ten dous compoñentes: -o traballo realizado polo alumno durante o curso (Avaliación Continua)-a proba escrita Para superar a materia é necesario obter como mínimo un 60% da nota do exame.

No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota da Avaliación Continua manterase para a segunda convocatoria.

Con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. Os alumnos non asistentes deben concertar unha tutoría.

Bibliografía. Fontes de información

- Bolívar, A., Los centros educativos como organizaciones que aprenden, 2000, La Muralla
- Cantón Mayo, I., Las organizaciones escolares: hacia nuevos modelos, 2000, FUNDEC
- Cantón Mayo I., Pino Juste M., Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento, 2014, Alianza Editorial
- Carda, R.M., Larrosa, F., La organización del centro educativo: Manual para maestros, 2007, ECU
- Cid Sabucedo, A., El clima escolar, 2002, Tórculo
- Cid Sabucedo, A., Practicum I: Prácticas de Observación e de Investigación, 1996, Copytema
- Cid Sabucedo, A., Los proyectos de dirección, 2000, Aurea
- García Rodríguez, Mª L., Organización de la educación infantil, 1996, Escuela Española
- Gil, L., Guzman, M., Moreno E., Caminando hacia la escuela que queremos, 2013, Octaedro - Rosa Sensat
- Gimeno Sacristán, J., El sistema educativo. Una mirada crítica, 2004, CISS-Praxis-Cuadernos de Pedagogía
- Goldschmied, E., Educar en la escuela infantil, 2002, Octaedro- Rosa Sensat
- González González, Mª T. (Coord.), Organización y gestión de centros escolares, 2003, Prentice-Hall
- Lorenzo Delgado, M., Organización de centros educativos. Modelos emergentes, 2011, La Muralla
- Lorenzo Delgado, M., Organización Escolar. La construcción de la escuela como organización, 1995, Ediciones Pedagógicas.
- Madrid, D., Mayorga, M^aJ., Organización del centro de Educación Infantil, 2010, Aljibe
- Malaguzzi, Loris, La educación infantil en Reggio Emilia, 2001, Octaedro - Rosa Sensat
- Zabalza Beraza, M. A., La calidad de la educación infantil, 2005, Narcea
- Documentos normativos, Leis e os seus desenvolvementos, , BOE, DOGA...

Recomendacións

Outros comentarios

Para o aproveitamento exitoso da materia RECOMÉNDASE:

- A) Asistencia continua a sesións de teoría e práctica. A asistencia a clase considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación do grao de desenvolvemento das capacidades e competencias.
- B) As tarefas e actividades prácticas poderán abranguer varias sesións de traballo e será necesario rematar algunha fora do horario de clase.

Tendo en conta que os contidos da materia son obxecto constante de opinións, comentarios, debates e decisións, dende os ámbitos político, administrativo, económico e social; sería convinte para poder estar ao día á lectura de páxinas web dos diferentes centros educativos da Xunta de Galicia, do Ministerio e doutras Comunidades Autónomas, así como revistas específicas de educación, organización, xestión, avaliación e calidade de institucións educativas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación**

Materia	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Código	P02G110V01204			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Profesorado	Soto Carballo, Jorge Genaro			
Correo-e	hesoto@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/hesoto			
Descrición xeral	<p>A materia Teoría e Institucións Contemporáneas de Educación persigue que os alumnos e alumnas adquiran unha visión de conxunto dos principais fenómenos e problemas educativos referidos ó seu quefacer profesional, de xeito que poidan chegar a contempla-los procesos educativos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social; permitindo ós estudantes analizar, relacionar e sintetiza-los distintos elementos que constitúen estes procesos. Desde esta perspectiva abórdase o estudio das bases fundamentais que fan posible a existencia dos fenómenos educativos: como actúan eses elementos dentro dunha cultura concreta, de que forma se relacionan dentro do sistema educativo, como evolucionan no transcurso do tempo, que mecanismos se poñen en funcionamento ó operar dun determinado xeito, en que sentido se pode afirmar que producen educación, etc.</p> <p>Os elementos que configuran o estudio teórico e institucional da educación, non poden ser tratados como se estiveran illados, independentemente das estruturas -humanas, físicas ou sociais- de que forman parte, senón dun xeito integrado. O que se persigue nesta materia, é que o alumno saiba interpretar ó final de curso a realidade educativa nas súas dimensións fundamentais; que desenvolva a razón e o sentido crítico ó estudia-la actividade escolar e outros procesos educativos; que saiba intervir pedagoxicamente sobre esa realidade e ter claro cal é o seu papel como maestro.</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber

CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber - saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber facer - Saber estar / ser
CE20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.	- saber facer
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.	- saber - saber facer
CE28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.	- saber facer
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer
CE41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.	- saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber - saber facer
CE66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT5	Coñecemento de informática	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber

CT14	Compromiso ético	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT17	Creatividade	- saber facer
CT21	Motivación pola calidade	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito y como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan distintas teorías contemporáneas da educación.	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG3 CG5 CG9 CG12 CE1 CE10 CE12 CE13 CE14 CE19 CE21 CE22 CE27 CE28 CE29 CE32 CE41 CE66 CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT9 CT13 CT14 CT15 CT17 CT21

2.- Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos.

CB1
CB2
CB3
CG1
CG5
CG9
CG11
CG12
CE1
CE13
CE14
CE27
CE28
CE41
CT1
CT2
CT3
CT6
CT7
CT9
CT11
CT13
CT14
CT15
CT21

3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.

CB1
CB3
CG1
CG5
CG11
CG12
CE1
CE6
CE13
CE14
CE27
CT1
CT3
CT6
CT8
CT9
CT13
CT14
CT17
CT21

4.- Valorar a acción educativa do mestre/a de educación infantil como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar pedagóxicamente a súa intervención

CB1
CB2
CB3
CG1
CG5
CG7
CG9
CG12
CE1
CE13
CE14
CE19
CE20
CE28
CE29
CE61
CT1
CT2
CT3
CT5
CT6
CT7
CT13
CT14
CT15
CT21

Contidos

Tema

Concepto, finalidades e sistemas en educación. Bloque 1	1.1. A educación como fenómeno social 1.2 O educador: O profesor como educador profesional: delimitación do ámbito propio de actuación. Preparación específica. Compromiso de actualización. O educador: Uns certos dereitos sociais. Autonomía na acción. Compromiso deontolóxico. As funcións docentes. A personalidade do profesorado. Patoloxía da profesión docente
O coñecemento científico da educación. Bloque 2	2. Os principios de educación. 2.1 O educando. O individuo como suxeto da acción. Motivación e necesidades educativas. O desenvolvemento cognitivo. O educando: O desenvolvemento social. O desenvolvemento moral. Os estilos de aprendizaxe. O autoconceito como dimensión personal. 3.2 A educación en valores
Axentes e Institucións educativas. Bloque 3	3.1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema Escolar. A escola de onte. Orixes e evolución histórica da Educación Escolar. A escola d noso tempo. O sistema educativo español actual. A escola do futuro . Novos plantexamentos educativos formais 3.2. A educación non formal. Orixe e evolución da Educación non formal. Áreas de actuación e axentes da Educación non formal. Os métodos e medios da Educación non formal. 3.3 A familia de hoxe en día. Familia e sociedade. A educación familiar. A comunidade educativa. Os escenarios da educación: Espazos formais, non formais e informais.
Teorías educativas contemporáneas e historia da educación infantil. Bloque 4	4.1. Rousseau e a orixe do naturalismo. O ideal rousseauniano. 4.2. A Escola Nova e a Escola Moderna. Teorías e métodos. 4.3. As Teorías Marxistas. 4.4. As Teorías antiautoritarias. 4.5. A Educación Personalista. Teorías e modelos. 4.6. O Modelo Crítico. 4.7. O enfoque comunicativo. 4.8. O modelo da reprodución social.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	7.5	11.25	18.75
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10	10
Sesión maxistral	30	45	75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos de aula (traballos monográficos) terán como cometido a iniciación á investigación. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente aportada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesor ofertará ó alumnado unha escolmna de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre os textos ofertados. Consistirá nun análise crítico-reflexivo relacionado con as temáticas traballadas dentro dos contidos. Asimismo dentro da resolución de problemas e/ou exercicios abordarase a visualización de vídeos susceptibles de enriquecer a materia e completetaria á información e os contados que se desenvolvan nas clases.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos pola súa banda, coa oportuna orientación do profesor, afondarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dun xeito moi xenérico na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudio recorriendo ós soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos bloques de contido. Neste sentido, apoiarse nas fontes e bases de datos especializadas tanto da biblioteca da nosa universidade como doutras fontes atopadas a través de internet.
Sesión maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ó grupo de clase polo profesor. O profesor centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de maneira condensada a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e imbricándose cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	A atención personalizada ten por obxectivo facer o seguimento da evolución do alumno e apoiar o seu traballo dentro da asignatura. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramente e guía para que o alumno acade os obxectivos marcados para esta materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesor propondrá traballos sobre contidos específicos (dossier) que aporten actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Trátase, mediante o traballo personal e reflexivo, de afondar nos eidos da labor educativa que máis valor teñen no seu quefacer profesional futuro	10	CB2 CB3 CB4 CG5 CG11 CG12 CE1 CE13 CE14 CE19 CE27 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT14 CT17

Traballos de aula	O traballo monográfico consiste na investigación sobre aspectos relevantes da educación infantil. Serán avaliados tendo en conta a calidade das aportacións, o seu formato axustado ós estándares científicos o mesmo que as exposicións monográficas que serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido e a preparación dos materiais pertinentes de aportar calidade a á materia	20	CB2 CB3 CB4 CG5 CG11 CE1 CE13 CE14 CE19 CE27 CE28 CT1 CT2 CT5 CT8 CT9 CT13 CT14 CT15 CT17
Sesión maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	70	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En Xullo avaliarase mediante un exercicio escrito, a entrega dun traballo monográfico e o dossier feito na clase. Tanto a calificación dos traballos derivados da resolución de problemas, é dicir, contidos específicos (Dossier) como a calificación dos traballos de aula (traballo monográfico) feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA:

- NEGRÍN FAJARDO, O. (2005): Teorías e institucións contemporáneas de educación. Madrid, Centro de Estudos Ramón Areces.
- FAURE, E. (1981): Aprender a ser. Madrid, Alianza Universidad
- SARRAMONA, J. (2000): Teoría de la educación. Reflexión y normativa pedagógica. Barcelona, Ariel Educación.
- SANCHIDRIÁN, C. (2010): Historia y Perspectiva actual de la Educación Infantil. Barcelona, Edit. Graó.

Bibliografía Complementaria:

- ALDECOA, J. (1990): Historia de una maestra. Anagrama, Barcelona.
- ALUMNOS DE LA ESCUELA DE BARBIANA (1986): Carta a una maestra. Hogar del libro, Barcelona.
- APPLE, M. W. (1987): Educación y poder. MEC, Madrid.
- APPLE, M.W. (1986): Ideología y currículo. Akal, Madrid.
- AVANZINI, G. (1979): La pedagogía en el siglo XX. Narcea, Madrid.
- BERSTEIN, B. (1990): Poder, educación y conciencia. Sociología de la transmisión cultural. El Roure, Barcelona.
- CARR, W. (1990): Hacia una ciencia crítica de la educación. Laertes, Barcelona.
- CASTILLEJO BRULL, J.L. e COLOM, A.J. (1987): Pedagogía sistémica. CEAC, Barcelona.
- CASTILLEJO BRULL, J.L. (1985): Nuevas perspectivas en las ciencias de la educación. Anaya, Madrid.
- COLOM CAÑELLAS, A.J. (1982): Teoría y metateoría de la educación. Trillas, México.
- COOMBS, P.H. (1985): La crisis mundial de la educación. Perspectivas actuales. Santillana, Madrid.
- COSSÍO, M.B. (1985): Una antología pedagógica. MEC, Madrid.

- CHARLOT, B. (1985): Educación, cultura e ideología. Anaya, Madrid.
 - DEWEY, J. (1995): Democracia y educación: una introducción a la filosofía de la educación. Morata, Madrid
 - DIENELT, K. (1980): Antropología pedagógica. Aguilar, Madrid.
 - ESTEVE ZARAZAGA, J.M. (1994): El malestar docente. Laia, Barcelona.
 - FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (1990): La cara oculta de la escuela. Espasa editores, Madrid.
 - FERRER GUARDIA, F.(1976): La escuela moderna. Júcar, Madrid
 - FLECHA, R. (1990): La nueva desigualdad cultural. El Roure, Madrid.
 - FREINET,C(1974): El diario escolar. Laia, Barcelona.
 - NEGRIN FAJARDO y VERGARA CIORDIA. (2005). Antología de textos de teorías e instituciones contemporáneas de educación, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces.
 - POZO ANDRÉS, M^a del Mar (2004). Teorías e instituciones contemporáneas de educación, Madrid, Editorial Biblioteca Nueva, S.L.
 - SARRAMONA, J., COLOM, A. J. y VAZQUEZ, G. (1998). Educación no formal, Barcelona.
-

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil			
Código	P02G110V01205			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín			
Correo-e	jdosil@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución axeitados.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber

CE4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.	- saber - saber facer
CE5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico	- saber - saber facer
CE6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	- saber - saber facer
CE7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.	- saber facer
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.	- saber - saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber facer - Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE29	Valorar a importancia do traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber facer
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	CB2 CG2 CG3 CG6 CE1 CE4 CE7 CE9 CE10 CE19 CE22 CT6 CT12

Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 0-6 no contexto familiar, social e escolar.	CB1 CB2 CG2 CG6 CG7 CG10 CE1 CE4 CE6 CE19 CT1 CT6 CT12
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de infantil.	CB2 CG4 CE5 CE6 CE9 CE19 CT7 CT12 CT16
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	CB4 CB5 CG5 CE6 CE8 CE21 CE29 CT9 CT15 CT16
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicología da educación.	CT2 CT8 CT15 CT16
Crear e manter lazos de comunicación coa familia para incidir eficazmente no proceso educativo.	CB4 CG10 CE10 CT3 CT11 CT16
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	CB2 CG3 CE21 CT1 CT15 CT16
Deseñar e materializar espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade.	CB2 CG3 CE6 CE8 CE19 CE22 CT2 CT12 CT16
Promover no grupo a aceptación de normas e o respecto aos demais.	CB2 CG4 CG5 CE5 CE6 CE9 CT7 CT11

Coñecer, deseñar e aplicar técnicas para identificar disfuncións na aprendizaxe.

CB3
CB4
CG3
CG6
CE1
CE4
CE7
CE9
CE10
CE22
CT1
CT6
CT16

Coñecer e deseñar situacións de aprendizaxe susceptibles de optimizar: o desenvolvemento de aspectos perceptivo-motrices; a linguaxe oral receptiva e expresiva; unha autoestima positiva e equilibrio emocional.

CB2
CB3
CG2
CG3
CG4
CG6
CG7
CE1
CE4
CE6
CE7
CE19
CE22
CE29
CT1
CT2
CT7
CT12
CT16

Contidos

Tema

1.Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Aportacións do procesamento da información A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento A teoría da aprendizaxe significativo de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
2. Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade infantil.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
3.Procesos de aprendizaxe na idade infantil.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
4.Procesos afectivos e motivación académica na idade infantil.	Autoconcepto: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.
5.Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación infantil.	Estilos de ensino e efectividade docente. Relacións profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
6.TICs e aprendizaxe na etapa infantil.	O uso das TICs e a aprendizaxe escolar. O uso das TICs e a instrución.
7. Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación Técnicas de investigación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	0	10

Presentacións/exposicións	10	20	30
Debates	25	50	75
Probas de tipo test	10	25	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentacións/exposicións	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.
Debates	Defensa de un tema en grupos de 4 ou 5 alumnos diante de outro grupo, coa avaliación dos demais compañeiros.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Completando a titoría en grupo, na titoría individual asesorarase ao alumnado en todos aqueles aspectos nos que lle xurdan dúbidas ao desenvolver o traballo individual. Proporáselle que leve un cartafol do seu traballo persoal que será revisado tanto na titoría en grupo como na individual.
Presentacións/exposicións	Completando a titoría en grupo, na titoría individual asesorarase ao alumnado en todos aqueles aspectos nos que lle xurdan dúbidas ao desenvolver o traballo individual. Proporáselle que leve un cartafol do seu traballo persoal que será revisado tanto na titoría en grupo como na individual.
Debates	Completando a titoría en grupo, na titoría individual asesorarase ao alumnado en todos aqueles aspectos nos que lle xurdan dúbidas ao desenvolver o traballo individual. Proporáselle que leve un cartafol do seu traballo persoal que será revisado tanto na titoría en grupo como na individual.
Probas de tipo test	Completando a titoría en grupo, na titoría individual asesorarase ao alumnado en todos aqueles aspectos nos que lle xurdan dúbidas ao desenvolver o traballo individual. Proporáselle que leve un cartafol do seu traballo persoal que será revisado tanto na titoría en grupo como na individual.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	material básico da materia	20	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT15 CT16
Presentacións/exposicións	traballos a presentar sobre temas practicos	30	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9

Debates	competición de debate entre grupos, con calificación por equipo e por resultado na competición	30	CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT15 CT16
Probas de tipo test	proba tipo test con tres alternativas de resposta	20	CT1 CT15

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para superar la segunda convocatoria se tendrá que obtener al menos el 50 % de la nota de los criterios de la primera convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

- Alonso, J. (1997). *Motivar para el aprendizaje*. Barcelona: Edebé.
- Ausubel, D. P., Novak, J. D. y Hanesian, H. (1991). *Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo*. México: Trillas.
- la Educación. Barcelona: Boixareu Universitaria.
- Beltrán, J., Moraleda, M., Alcañiz, E., G. Calleja, F. y Santiuste, V. (1995). *Psicología de Biblioteca de Aula*.
- Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps.) (1994). *Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación* (Octava reimpresión). Madrid: Alianza.
- Corral, A. Gutiérrez, F. y Herranz, P. (comp.) (1997). *Psicología Evolutiva*, Vol. 1. Madrid: UNED.
- Craig, G.J. (1997). *Desarrollo Psicológico* (7th ed.). México: Prentice-hall Hispanoamericana.
- Delval, J. (1994). *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI.
- González, A.M. *Psicología del desarrollo hoy* (Vol. 1 y 2). Madrid: McGraw-Hill.
- Martín, C. (1999). *Psicología del desarrollo y de la educación en la edad escolar*. Madrid: Librería pedagógica.
- Moraleda, M. (1992). (Coord.). *Psicología en Desarrollo Humano. Estudio del Ciclo Vital* Trianes, M.V. (Coord.)

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica**

Materia	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica			
Código	P02G110V01301			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma	Inglés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O concepto actual de saúde está baseado nunha visión integral do ser humano, que inclúe, ademais dunha percepción física e psicolóxica, novas dimensións sociais e ambientais. Neste marco, a educación para a saúde convértese nun elemento esencial para o desenvolvemento integral das persoas. E débese entender dentro do contexto de promoción da saúde, que inclúe, non só accións a nivel individual, se non tamén actuacións orientadas a mellorar as condicións de vida de toda a comunidade. Así, a maioría dos currículos formais que existen actualmente incorporan gran parte dos contidos que trata a educación para a saúde. Desta forma, o Decreto que fixa as bases da Educación Infantil en Galicia establece como finalidade principal a de contribuír ao desenvolvemento físico, afectivo, social e intelectual das nenas e dos nenos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Coñecemento de lingua estranxeira	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Coñecemento de informática	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT7	Resolución de problemas	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT8	Toma de decisións	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT9	Traballo en equipo	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT10	Traballo nun contexto internacional	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT13	Razoamento crítico	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT14	Compromiso ético	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT18	Lideranza	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT20	Iniciativa e espírito emprendedor	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT21	Motivación pola calidade	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT22	Sensibilidade por temas ambientais	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE15 CE16 CE17 CE18 CE36 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22

Identificar trastornos no sono, da alimentación, do desenvolvemento psicomotor, da atención e da percepción auditiva e visual. Colaborar co persoal especializado para identificar e axudar a solucionar posibles trastornos. Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturban o desenvolvemento físico e psíquico do alumnado.

CG1
CG2
CG3
CG4
CG5
CG6
CG7
CG8
CG9
CG10
CG11
CG12
CE15
CE16
CE17
CE18
CE36
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9
CT10
CT11
CT12
CT13
CT14
CT15
CT16
CT17
CT18
CT19
CT20
CT21
CT22

Saber programar actividades e deseñar recursos didácticos para desenvolver a educación para a saúde na escola. Familiarizarse coas metodoloxías, recursos e materiais necesarios para a ensinanza da Educación para a saúde, incluídos os recursos relacionados coas tecnoloxías da información e da comunicación. Revisar de forma crítica as prescricións e orientacións o Currículo de Educación Infantil.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE15 CE16 CE17 CE18 CE36 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
---	--

Saber avaliar as programacións realizadas tendo en conta o Currículo de Educación Infantil.	CG1 CG6 CG7 CG8 CG9 CG11 CG12 CE15 CE16 CE18 CE36 CT1 CT2 CT3 CT6 CT7 CT8 CT13 CT14 CT21
---	---

Contidos

Tema	
BLOQUE 1. A saúde como concepto sistémico A educación para a saúde	A evolución do concepto de saúde. Os determinantes de saúde. A educación para a saúde, baixo a perspectiva da promoción da saúde. As actitudes cara a saúde. A necesidade da Educación para a saúde na escola.

BLOQUE 2 Revisión de aspectos básicos do desenvolvemento das nenas e nenos de 3 a 6 anos. Ámbitos de aplicación da Educación para a saúde.	Elementos básicos de desenvolvemento psicolóxico, afectivosexual,...do alumnado de Infantil. Principais ámbitos de aplicación: educación para a alimentación e o consumo, educación para a igualdade, educación emocional, educación afectivosexual, prevención de adicións e riscos, educación ambiental e educación viaria. Atención a alumnado con necesidades educativas especiais.
BLOQUE 3 Estratexias didácticas para promover a aprendizaxe da Educación para a saúde. Análise de recursos e técnicas de avaliación específicas para promover a saúde na escola.	Aspectos legislativos relacionados coa Educación para a saúde na etapa de Educación Infantil. A educación para a saúde no currículo de Infantil Análise, deseño e avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a saúde. Achegas da aprendizaxe cooperativa a Educación para a saúde

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	5	13
Presentacións/exposicións	5	10	15
Traballos de aula	30	35	65
Sesión maxistral	10	0	10
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo de casos
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de problemas
Presentacións/exposicións	Presentacións
Traballos de aula	Realización de traballos en grupo e individuais na aula.
Sesión maxistral	Exposición de contidos relacionados coa materia

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Titorías individuais ou en pequeno grupo
Estudo de casos/análises de situacións	Titorías individuais ou en pequeno grupo
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Titorías individuais ou en pequeno grupo

Avaliación

	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Elaboración de diversos traballos de aula de forma tutelada	25

Sesión maxistral	Realización de preguntas durante a sesión	0	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12
Estudo de casos/análises de situacións	Análise de relatos de aula e de criterios de avaliación do currículo de Educación Infantil	5	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de situacións de aula simuladas referentes ao coñecemento do contorno	15	CE15 CE16 CE17 CE18 CE36

Outras	Participación activa nas distintas tarefas (debates, presentacións, coavaliacións...) e actitude cooperativa nos traballos grupais. Realización de probas individuais sobre contidos da materia	55	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG9 CG10 CG11 CG12 CE15 CE16 CE17 CE18 CE36 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17 CT18 CT19 CT20 CT21 CT22
--------	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para aprobar a materia será necesario asistir con regularidade ás clases (80%) e realizar satisfactoriamente as actividades grupais de aula e a proba individual. O alumnado que non cumpra estes requisitos deberá entregar un traballo e presentarse ao exame final, onde se avaliarán todos aqueles contidos desenvolvidos na materia.

O alumnado que non acade o aprobado poderá presentarse en segunda convocatoria (Xullo), neste caso, deberá entregar un traballo e presentarse ao exame. onde se avaliarán todos aqueles contidos traballados na aula

Bibliografía. Fontes de información

- BARRAGÁN, F. e BRODY, C., Niños, Niñas, Maestras, Maestros. Una propuesta de educación sexual, Sevilla, 1993., Diadas
- BARRIO, C., La comprensión infantil de la enfermedad. Un estudio evolutivo, Madrid, 1990., Antropos
- COSTA, C. e LÓPEZ, M., Educación para la salud. Una estrategia para cambiar los estilos de vida, Madrid, 1996., Pirámide
- LUCINI, F., Temas transversales y educación en valores,, Madrid, 1994., Anaya

XUNTA DE GALICIA, Medrando sans, Santiago,

XUNTA DE GALICIA, Currículo de Educación Infantil, Santiago, 2007.,

VVAA, Materiais para la Educación Infantil, Madrid, 1992., Ministerio de Ciencia y Tecnología, Secretaría de

VVAA, Educación para la salud: la alimentación, Barcelona, 2004, Graó

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade**

Materia	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade			
Código	P02G110V01302			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Profesorado	Parrilla Latas, Maria Angeles Pilar			
Correo-e	parrilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Afirmar que na escola se desenvolven determinados procesos que favorecen a inclusión e á súa vez un recoñecemento de que outros procesos contribúen ou poden fomentar a exclusión e a marxinação. Por iso, entendemos que nesta materia é conveniente analizar o fenómeno na súa dobre dimensión (inclusión/exclusión), como dous conceptos claramente inseparables para comprender en profundidade as traxectorias educativas dos alumnos e deseñar e desenvolver ámbitos educativos máis inclusivos, menos excluíntes.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CG2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva	- saber facer
CG3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos	- saber facer
CG11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten	- saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber - saber facer
CE19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	- saber facer - Saber estar / ser
CE21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.	- saber facer - Saber estar / ser
CE22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	- saber facer - Saber estar / ser
CE23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.	- saber facer
CE30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.	- saber facer
CE61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT7	Resolución de problemas	- saber facer

CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber facer
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT14	Compromiso ético	- saber
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar dificultades de aprendizaxe relacionadas coa atención á diversidade en contextos inclusivos	CB2 CG3 CE8 CT12 CT13 CT16
Estructurar e promover o aprendizaxe autónomo dos alumnos á luz dos obxectivos e contenidos propios do correspondente nivel educativo, desenvolvendo estratexias que eviten a exclusión e a discriminación.	CB2 CG11 CE19 CT1 CT2 CT9 CT12
Respetar as diferencias culturais e personais dos alumnos e demais membros da comunidade educativa.	CB2 CG2 CE10 CE22 CT2 CT7 CT9 CT14
Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades e realizar actividades educativas de apoio no marco dunha educación inclusiva.	CB2 CG3 CG11 CE21 CE23 CT9 CT12 CT13 CT16
Experimentar un clima de relación positivo e de respecto que evite a exclusión ou discriminación mediante a construción de normas de convivencia democrática, afrontando e resolvendo de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa, como modelo de relación que logo poidan aplicar a súa práctica profesional.	CB2 CG3 CE21 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16
Dinamizar có alumnado a construción participada de regras de convivencia democrática, e afrontar e resolver de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersonais de natureza diversa.	CB2 CG3 CE10 CE22 CT2 CT7 CT9 CT17

Adquirir habilidades básicas de deseño e aplicación didáctica adaptada que faciliten a inclusión de estudantes con necesidades específicas de apoio educativo e desenvolver propostas de acción dentro dun enfoque comprensivo da educación diversificada.	CB2 CG11 CE22 CE23 CT1 CT2 CT7 CT9 CT17
Deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o currículo ao contexto sociocultural e as diferentes características do alumnado.	CB2 CG3 CE30 CT2 CT9
Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites.	CB2 CG11 CE22 CT1 CT2 CT14 CT16
Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción entre iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, a traballo cooperativo e o esforzo individual.	CB2 CG3 CE21 CT12 CT16 CT19
Saber informar aos outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais.	CB2 CG3 CE8 CE21 CT1 CT12 CT14

Contidos

Tema	
1.A escola inclusiva: a escola de cada un	-
2. Concepto de atención á diversidade	-
3. A atención á diversidade no sistema educativo	-
4. Tratamento e prevención das dificultades de aprendizaxe e da atención	-
5.Programas e estratexias educativas de atención á diversidade nos centros educativos	-
6. Diagnostico e avaliación para a atención a diversidade	-
7. Medidas de atención á diversidade	-
8. Adaptacións curriculares	-
9. Integración escolar	-

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	35	55
Traballos tutelados	15	32	47
Traballos de aula	12	11	23
Titoría en grupo	2	0	2
Outros	1	0	1
Probas de resposta curta	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos tutelados	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante
Titoría en grupo	Entrevistas en grupo co profesorado da asignatura para asesoramiento de actividades da materia.
Outros	Revisión de exames

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Traballos tutelados	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Sesión maxistral	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Traballos de aula	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Outros	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.
Probas de resposta curta	Realizarase en titorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na asignatura.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Avaliación dos traballos tutelados e as súas evidencias segundo guía didáctica de avaliación deseñada para cada traballo e entregada aos alumnos.	40	CB2 CG2 CG3 CG11 CE8 CE10 CE19 CE21 CE22 CE23 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	20	CB2 CG2 CG3 CG11 CE8 CE10 CE19 CE21 CE22 CE23 CE30 CE61 CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT14 CT16 CT17 CT19
Probas de resposta curta	Trátase dunha proba escrita que avalía os coñecementos teórico-prácticos da materia. Será unha única proba ao final da materia.	40	CB2 CG3 CE10 CE19 CE21 CT1 CT7 CT12 CT13 CT19

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Cráterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente ao que asista con regularidade a clases (como mínimo un 80%). Este deberá realizar as tres partes indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia que se obteña en cada unha delas polo menos un 5.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente o que non asista con regularidade a clases (falta máis dun 80%). Este deberá realizar unha única proba: un exame no que entran todos os contidos da materia incluídos os abordados nos traballos. Será condición indispensable para superar a materia que se obteña polo menos un 5 neste.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas en primeira convocatoria, serán avaliadas en segunda (xullo). De non aprobar entón, non se gardarán.

Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Abad, M.L y Arias, A, Género y educación, Graó, 2002

Ainscow, M, Desarrollo de escuelas Inclusivas. ideas, propostas y experiencias para mejorar las instituciones escolares., Narcea, 2001

- Ainscow, M. , Mejorar las escuelas urbanas, Narcea, 2008
- Arnaiz, P., Educación Inclusiva. Una escuela para todos., Aljibe, Málaga
- Askew, S. y Ross, C, Los chicos no lloran. El sexismo en educación, Paidós, 1991
- Booth , Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva: = (Index for inclusion) : desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros educativos, Universidad Autónoma de Madrid, 2002
- Blanchard y Muzas, Propuestas metodológicas para profesores reflexivos. Cómo trabajar con la diversidad en el aula., Narcea, 2005
- Brownw, N. y France, P., Hacia una educación Infantil no sexista, Morata, 2001
- Cano Moreno, J., Atención Educativa a las necesidades especiales relacionadas con el contexto sociocultural, www.aulaintercultural.org,
- Echeita Sarrionandia, G., Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. , Narcea, 2006
- Gallego Vega, C. , El apoyo entre profesores como actividad educativa inclusiva, Revista de Educación, 327, 83-105, 2002
- Gallego Vega, C., O Uso e o Abuso Do Concepto de Necesidades Educativas Especiales, Revista Galega de Educacion, 43, 14-17 , 2009
- Moriña, A, La escuela de la diversidad, Síntesis, 2008
- Paniagua, G. y Palacios, J., Educación Infantil. Respuesta educativa a la diversidad., Alianza Editorial, 2005
- Parrilla, A., Diversidad. En Diccionario Galego de Pedagogía, , 2009
- Parrilla, A., Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva. En Revista de Educación, Revista de Educación, n 327, 11-41, 2002
- Parrilla, A., O Longo Camiño Cara Á Inclusión, Revista Galega Do Ensino, 32, 35-54 , 2001
- Parrilla, A. y Daniels, H., Creación y Desarrollo de Grupos de Apoyo entre profesores, Mensajero, 2008
- Parrilla, A. y Moriña, A., Lo que Todos Nos Preguntamos Sobre la Educación Inclusiva. , Padres y Maestros, 284, 10-13 , 2004
- Parrilla, A., La Educación Inclusiva: un Desafío a Todos los Sistemas y Comunidades Educativas, Escuela Española., 13., 7-9 , 2005
- Parrilla, A. , Apoyo a la escuela: un proceso de colaboración, Ed. Mensajero, 2006
- Puigdemívol, I., La educación especial en la escuela integrada: una perspectiva desde la diversidad, Graó, 2007
- Pujolás, P., 9 ideas clave: el aprendizaje cooperativo, Garó, 2008
- Pujolás, P, Atención a la Diversidad y Aprencizaje cooperativo en la educación obligatoria, Aljibe, 2001
- Ray-Díez, E. , Exclusión social: Indicadores para su estudio y aplicación para el trabajo social., Minsiterio de trabajo y Asuntos Sociales, 2007
- Román, M. Moreno, J.M. , Eduacción Comprensiva. Nuevas perspectiva, Cincel, 1990
- Stainback, S. y Stainback, W. , Celebrar la diversidad, crear comunidad. En Aulas Inclusivas, Narcea, 1999
- Thomas, G. Loxley, A. , Deconstrucción de la educación especial y construcción de la educación inclusiva., La Muralla, 2007
- Tolchinsky, L., Procesos de aprendizaje y formación docente en condiciones de extrema diversidad., Barcelona. Octaedro,
- Tomlinson, C, El aula diversificada: dar respuesta a las necesidades de todos los estudiantes, Octaedro, 2008
- Tomlinson, E, Estrategias para trabajar con la diversidad en el aula, Paidós, 2005
- Torres, J., Diversidad cultural y contenidos escolares, Revista de Educación, 345, 83-110, 2008
- Vega, A, Los centros escolares ante la inadaptación social, Aljibe, 2001
- VVAA, Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes., Narcea, 2001
- Ainscow, M. , Hopkins, D., Soutworth, G. y West, M., Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes, Madrid. Narcea, 2001
- Ainscow, M., Beresford, J., Harris, A., Hopkins, D. y West, M., Crear condiciones para la mejora del trabajo en el aula. Manual para la formación del profesorado, Madrid. Narcea, 2001
- Ainscow, M.. y West, M., Mejorar las escuelas urbanas: liderazgo y colaboración, Madrid: Narcea, 2008
- Arnaiz, P., Atención a la diversidad. Diseño Curricular, Costa Rica: EUNED, 2005
- Baráibar, J.L., Inmigración, familias y escuela en educación infantil, Madrid. Catarata-MEC, 2006
- Del Carmen, M., La organización del currículo de educación infantil en clave de diversidad. En R. Alcludia et al. (Eds). Atención a la diversidad, Barcelona: Graó, 2006
- Echeita, G., Educación para la inclusión o educación sin exclusiones, Madrid: Narcea, 2008
- Gimeno, J., La construcción del discurso acerca de la diversidad y sus prácticas. En R. Alcludia et al. (Eds) la Atención a la diversidad, Barcelona: Graó , 2006
- Guijo, V., La exclusión social en la infancia: la función de la escuela. En F. López Sánchez (coord.) La escuela infantil: observatorio privilegiado de las desigualdades, Barcelona: Graó , 2007
- Parrilla, A., Apoyo a la escuela un proceso de colaboración, Bilbao: Mensajero, 1996
- Parrilla, A. , Creación y desarrollo de grupos de apoyo entre profesores, Bilbao: Mensajero , 1998
- Parrilla, A. , Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva, Revista de Educación 327, 2002
- Parrilla, A., Atención á diversidade. En J. Caride y F. Trillo (2010) Diccionario Galego de Pedagogía, Vigo: Galaxia, 2010
- Salinas, S., Atención a la diversidad en Educación Infantil, Vigo: Ideas Propias, 2004

Susinos, T., ¿De qué hablamos cuando hablamos de inclusión educativa?, Temáticos Escuela Española, 13, 2005

UNESCO, Informe de seguimiento de la educación en el mundo. Superar la desigualdad. Por qué es importante la gobernanza, UNESCO http://www.isftic.mepsyd.es/formacion/materiales/126/cd/unidad_1/material_M1/sabermas2.pdf, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/P02G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/P02G110V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/P02G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/P02G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/P02G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/P02G110V01104

Outros comentarios

Se recomenda:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
- 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
- 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Tutoría e orientación coa familia**

Materia	Educación: Tutoría e orientación coa familia			
Código	P02G110V01303			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	de la Fuente Fernández, María Adoración			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A asignatura Tutoría e Orientación coa Familia, está integrada no módulo de Formación Básica. Impartese no xeral 1º cuatrimestre do 2º curso correspondente o Plan de Estudos de Educación Infantil. Esta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante -futuro docente- o tratar de situar os procesos de orientación e tutoría no quefacer educativo diario así como establecer plans de acción tutorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente persoalizado en colaboración coa familia. Cumpre un papel importante no plan de estudos derivado do seu carácter formativo o ser considerada esta materia como unha peza básica que aglutina os diferentes actos docentes e trata de contribuir á mellora da calidade do ensino			

Competencias

Código		Tipoloxía
CE1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.	- saber facer
CE10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.	- saber facer
CE11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.	- saber facer
CE13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.	- saber facer
CE14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	- saber
CE24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.	- saber facer
CE32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese	- saber
CT2	Capacidade de organización e planificación	- saber
CT3	Comunicación oral e escrita	- saber
CT6	Capacidade de xestión da información	- saber facer
CT7	Resolución de problemas	- saber facer
CT8	Toma de decisións	- saber
CT9	Traballo en equipo	- saber facer - Saber estar / ser
CT11	Habilidades nas relacións interpersoais	- saber facer
CT12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade	- saber
CT13	Razoamento crítico	- saber
CT15	Aprendizaxe autónoma	- saber facer
CT16	Adaptación a novas situacións	- saber facer - Saber estar / ser
CT17	Creatividade	- saber facer

CT18	Lideranza	- saber
CT19	Coñecemento doutras culturas e costumes	- saber
CT21	Motivación pola calidade	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	CE14 CT1 CT12 CT19
Coñecer e desempeñar a función titorial e orientadora en relación coa educación familiar no período de 0-6 anos e coordinando a acción educativa referida ao seu grupo de alumnos.	CE11 CE24 CT2 CT8 CT16 CT17 CT21
Crear y manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo	CE1 CE10 CT3 CT8 CT18
Relacionar a educación co medio e cooperar coas familias e a comunidade	CE1 CT11 CT16 CT19
Diseñar estratexias de apoio as familias para evitar problemáticas de desarraigo e abandono escolar	CE14 CT7 CT8 CT12 CT17
Mostrar habilidades sociais para entender as familias e facerse entender por elas.	CE10 CE32 CT11 CT12 CT17
Promover e colaborar en accións dentro e fora da escola, organizadas polas familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadan.	CT6 CT9 CT12
Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan a educación familiar e escolar con respecto aos cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais, a multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social e desenrolo sostible.	CE13 CT1 CT7 CT12 CT13
Promover a integración da familia e a comunidade aos programas de educación especial.	CE32 CT6 CT8 CT12
Abordar e resolver problemas de disciplina na aula e conflitos na familia promovendo o traballo cooperativo e o traballo e o esforzo individuais.	CT1 CT7 CT8 CT9 CT11 CT15

Contidos

Tema

1. Orientación e titoría no marco normativo actual.	1.1. Marco conceptual, e relación entre a titoría e a orientación 1.2. A persoa titora, a titoría e a orientación na lexislación 1.3. A orientación na Educación Infantil 1.3.1. Funcións do departamento de orientación na Educación Infantil 1.3.2. Organización do departamento de orientación 1.3.3. Plan de Orientación Escolar 1.3.4. Programas do plan de actuación 1.3.5. Seguemento e avaliación dos programas e plans de actuación.
2. A Acción Titorial: organización e planificación	2.1. A Acción Titorial no marco das competencias 2.2. Sentido e alcance da Acción Titorial 2.2.1. Perfil e funcións da profesora titora ou do profesor titor 2.2.2. Características da Acción Titorial 2.2.3. Áreas e ámbitos da titoría 2.3. Organización, planificación e programación da Acción Titorial 2.3.1. Obxectivos da Acción Titorial 2.3.2. Axentes e suxeitos da Acción Titorial 2.3.3. A Acción Titorial na Educación Infantil 2.4. A orientación e a titoría enfocada cara ao desenvolvemento persoal, á acción grupal e á mellora do proceso de aprendizaxe. 2.5. A avaliación na Acción Titorial 2.6. O Plan de Acción Titorial e os Programas de Intervención
3. Técnicas e instrumentos para a Acción Titorial e para a Orientación Educativa	3.1. A importancia das técnicas e instrumentos de intervención 3.2. Principais técnicas e instrumentos utilizados para a titoría e a orientación educativa: 3.2.1. A observación 3.2.2. A entrevista 3.2.3. O cuestionario 3.2.4. Técnicas de dinámica de grupos 3.2.5. Análise de documentos e materiais
4. Titoría e orientación familiar	4.1. O período de adaptación 4.1.1. A acollida das nenas e dos nenos 4.1.2. A acollida das familias 4.2. A persoa titora ante as necesidades específicas de apoio educativo 4.3. A participación das familias na Educación Infantil. Intercambio de información

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	13	35	48
Titoría en grupo	2	0	2
Traballos de aula	14	14	28
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	16	20
Traballos tutelados	15	32	47
Probas de resposta curta	2	0	2
Cartafol/dossier	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
---------------------	--

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Ao longo do curso faranse titorías individuais e de grupo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Avaliación dos traballos realizados e entregados polos alumnos/as	30	CT1 CT2 CT7 CT9 CT12 CT13 CT16 CT17
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación de resolución de problemas e exercicios	10	CT6 CT7 CT8
Traballos tutelados	Avaliación dos exercicios e proxectos realizados baixo a supervisión da profesora	30	CT1 CT2 CT3 CT7 CT9 CT12 CT13 CT16 CT17 CT21
Probas de resposta curta	Proba de exame acerca dos contidos abordados o longo do curso	30	CE1 CE11 CE14 CE24 CT1 CT7 CT13

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A avaliación que se propon é unha avaliación multicriterio, é dicir, unha avaliación que admite propostas de valoración en todas as actividades que levan a cabo (coñecimentos teóricos, prácticos, traballos, exame, ...) permitindo unha avaliación que supoña unha valoración integral do alumno/a

Cráterios para superar a materia:

Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha delas como mínimo a metade da puntuación.

Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 80%). Éste deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, incluídos os abordados nos traballos prácticos. Será condición indispensable para superar a materia obter como mínimo 5 puntos.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas na primeira convocatoria serán avaliadas na segunda (xullo). De non superar esta última convocatoria non se gardarán as puntuacións obtidas. Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

ALCAZAR, J.A., HIJOS, TUTORES Y PADRES, 3ª - EDICIONES PALABRA. ITERALIA S.A. Madrid, 2003

PORTALES EDUCATIVOS, EDU.XUNTA.ES y otros, ,

VV. AA., LA ATENCIÓN FAMILIAR DESDE LOS ORIENTADORES ESCOLARES: TEORÍAS, MÉTODOS Y HABILIDADES, CEP. Madrid, 2008

MÉNDEZ, H., EL ROL DEL TUTOR COMO PUENTE ENTRE LA FAMILIA Y LA ESCUELA, MAGISTERIO DEL RIO DE LA PLATA. Buenos Aires, 2007

CATARSI, E. , PEDAGOGÍA DE LA FAMILIA, INFANCIA - OCTAEDRO, 2011

ÁLVAREZ GONZÁLEZ, M. y BISQUERRA ALZINA, R. (Coords.) (2012). Orientación educativa. Modelos, áreas, estrategias y recursos. WK Educación ANGULO, A. (2009). La tutoría en Educación Primaria. WK Educación BERNAL MARTÍNEZ DE SORIA, A. (2005). La familia como ámbito educativo. Madrid: Rialp.

CASTILLOARREDONDO S., TORRES GONZÁLEZ, J.A. y Polanco González, L. (2003). Acción tutorial en los Centros Educativos.

CASTRO SANTISTEBAN, M. (2007). ¿Cómo diseñar e implementar una Escuela de Padres? Manual práctico. Bogotá:

PsicoEditores. COMELLAS, M. J. y otros (Coord.) (2002). Las competencias del profesorado para la acción tutorial .

Barcelona: Cisspraxis,

Madrid: CCS

de caso. *Educatio Siglo XXI*, 28(1), 127-156.

de Información y Publicaciones. Mollá, N, y Longás, J. (2009). La escuela orientadora: La acción desde una

perspectiva institucional. Narcea Ediciones. MENDEZ, L. (2007). La tutoría en Educación Infantil. WK Educación MONJE, M.C.

(2009). Tutoría y orientación educativas: nuevas orientaciones. WK Educación NEGROMONCAYO, A. (2006). La orientación

en los centros educativos . Barcelona: Graó. RIODEL, D.; ÁLVAREZ, B.; BELTRÁN, S.G. y TÉLLEZ, J.A. (2003). Orientación y

educación familiar . Madrid: UNED. Ruz Martín, I. (2010). Diseño y elaboración de materiales informatizados en el ámbito de la orientación educativa y la

